Ediční zpráva

Básnické tvoření je součástí literárně umělecké dráhy Šaldovy v celém jejím časovém průběhu: první básně spoluvytvářejí její počáteční podobu, poslední pocházejí z doby krátce před autorovou smrtí. Celkově převažuje vysoko původní lyrika, nepočetné jsou překlady a aktuální satirické epigramy. Básně jistě vznikaly v souvislosti s obecným vývojovým směřováním naší poezie a s ohledem na své umístění a fungování v něm, trvale však byly pro samotného autora také nástrojem sebereflexe a sebepoznávání; jejich druhotným, nikoli však nepodstatným úkolem zřejmě bylo fungovat též jakoby osobitý autokomunikát – měly z básníkova bytí nejen vycházet, ale také v něm plynule nalézat svůj smysl a adresnost. V tom chceme mimo jiné spatřovat i jednu příčinu toho, že Šalda se svým básnickým tvořením viditelně nesměřoval k jeho dílčímu uzavírání, přehlížení a shrnování v podobě básnických knih. Vydal pouze jednu, Strom bolesti (1920), která je svým monotematickým obsahem, reakcí na smrt Růženy Svobodové, ostře ohraničeným, jakoby příležitostným poetickým celkem. Konečnou redakcí textu se Šalda účastnil na Lifkově bibliofilském vydání své starší básně Selský svatý Václav (1925) a nejspíš se podílel i na sestavení sešitku Verše (1935), který obsahuje šest již dříve publikovaných básní a jednu novou a který vydal Kmen jako příležitostný tisk pro účastníky Šaldovy přednášky. Sám básník sice uváděl proponovaný titul své poezie Kniha chval (resp. Kniha „Chval"), ale z toho není zřejmé, zda mělo jít o samostatnou sbírku, nebo o jeden oddíl v chystaném autorském výboru z poezie pro řadu spisů v Melantrichu. Pro toto konečné výběrové shrnutí Šalda pouze vykonával v 30. letech přípravy (asi nepříliš soustavné). Co z nich pozůstalo, použil B. Fučík, když zamýšlenou finální sbírku posmrtně realizoval knihou Nova et vetera (Dílo F. X. Šaldy, sv. 7, 1938). Je to ediční počin velice citlivý ve výběru, zachycuje vše podstatné pro tematickou i výrazovou rozlohu Šaldova básnění v celém jeho historickém vývoji a má také vzhledem k tehdejší vydavatelské praxi neobvyklý smysl pro autorskou autentičnost básnického textu. Dodnes fungují Nova et vetera jako spolehlivý reprezentant celku Šaldovy poezie; pozdější antologie M. Červenky (Niké bezkřídlá, 1982, pod krycím jménem J. Adama) má naproti tomu akcentovat, co z časově odlehlého Šaldy básníka může být nadále přijímáno jako umělecky aktuální a esteticky působivé.

Na rozdíl od těchto dvou výborů je přítomná kniha prvním souborným vydáním všeho, co v této chvíli z Šaldovy poezie známe, tj. co se podařilo shledat z jejích otisků a rukopisů; stranou zůstalo pouze jedno dubium a nepatrný počet rukopisných zlomků nebo skic. Vedle shromáždění textových pramenů si dala edice za úkol také zjistit a popsat vývojový pohyb jednotlivých skladeb a vůbec je textologicky prověřit. Jenom po této stránce má charakter kritického vydání. Uskutečnit ho v plné šíři i na rovině komentářové není dosud možné

vzhledem k zatím nedostatečnému shromáždění relevantních informačních dat, zejména údajů z šaldovské biografie (v nejširším smyslu slova), potřebných i vzhledem k zmíněnému zvláštnímu postavení poezie v obvodu básníkovy osobnosti a existence.

Uspořádání knihy přihlíží pouze k markantním a jednoznačným objektivním danostem. Oddělujeme původní tvorbu od překladové, básně Šaldou zveřejněné od dochovaných jen v rukopisech (popř. vydaných pak až posmrtně) a v básních publikovaných vytváříme separátní pododdíly z epigramů a sbírky Strom bolesti. I když víme, že o zveřejnění básně nerozhodoval vždy sám autor (např. básně pro Zápisník leckdy vybíral z Šaldových starších rukopisů nakladatel O. Girgal), nemohli jsme zvolit jiné kritérium pro pořadí našich otisků, než je doba uveřejnění (ojediněle je to první z více uveřejnění). U rukopisů se řídíme doloženou nebo předpokládanou dobou vzniku, nevelký oddíl překladů je svým uspořádáním pro přehlednost orientován k osobnostem překládaných básníků a jejich národnosti i historické posloupnosti (čímž se nahodile také dostali do popředí autoři překladatelsky více frekventovaní a překlady tiskem zveřejněné). Pokud není uvedeno jinak, tiskneme básně podle jejich (většinou jediné) podoby tiskové, resp. rukopisné; další přetisky (textologicky mnohdy irelevantní) zaznamenáváme, pokud jsou z Šaldova života, dobové překlady Šaldových básní do cizích jazyků ani neevidujeme. Dochované rukopisy básní publikovaných registrujeme pro kritiku textu a pro obraz jeho pohybu. Fučíkovo vydání Nova et vetera mohlo pracovat i s rukopisy dnes nezvěstnými a obsahujícími Šaldovy poslední textové úpravy; je nám směrodatné potud, pokud tyto autorské úpravy jmenovitě uvádí. Protože je signování básní v tisku neproblematické, registrujeme jen podpisy pseudonymem.

První povinností v editorské práci s jazykem vždy je unifikovat v žádoucí a možné míře grafickou (pravopisnou) podobu celku. S názorem, že jakýkoli zásah do pravopisné formy textu je vždy možným zásahem do jeho významotvorných potencí, protože koneckonců postihuje eventuální konotované výpovědi, nemůžeme souhlasit. Víme totiž, že jednak jsou konotace prvořadě závislé na danostech recepce (na místě, času, kultuře a čtenářově osobnosti) a v důsledku toho velice pohyblivé, případ od případu rozličné v své výpovědi, a jednak že je jejich specificky sdělovaný obsah vždy hodnotový, tedy opět dirigovaný více recepcí než interní iniciativou textu. Hlásíme se k jedné z hlavních tezí české textologie, že se do části pravopisných úkazů nepromítají vlastní danosti jazykové struktury a že je možno s touto jazykově a významotvorně irelevantní vrstvou pravopisu a grafiky pohybovat. V Šaldově poezii, která se vždy ohlížela na panující ortografické zvyklosti, a která tedy je za jedno půlstoletí svého vznikání po této stránce značně rozrůzněna, je takovéto vnějškové a formální sjednocení nutné už vzhledem k primárnímu graficky vizuálnímu pořádku. Pozadím našeho uvažování o pravopisné unifikaci je pro nás poslední vydání Pravidel českého pravopisu (1993), a kde tato norma připouští dublety, orientujeme se k těm, jejichž podobu lze považovat za běžnější a více už zdomácnělou a které jsou stylisticky neutrální.

Velkým blokem postiženým úpravou pravopisu jsou slova přejatá. Šaldova grafika se tu evidentně vyvíjí směrem ke zčešťování a naše zavádění dnešního pravopisu do celého souboru básní je pak v souladu s tímto vnitřním vývojovým pohybem. Nejnápadnější jsou úpravy tam, kde se české psaní úplně vyvázalo z dřívější závislosti na ortografii původního jazyka, jako je to např. ve slovech *grizeta, iluze, kadril, kolosi, krémy, letargický, madam, parfémy, v rytmu, splín, tragédie, žurnál* (místo staršího i Šaldova *grisetta, iluse, quadrille, kolossi, crêmy, lethargický, madame, parfumy, v rhytmu, spleen, tragoedie, journal*. Píšeme *-z-* místo *-s-* (event. s délkou sousední samohlásky) ve slovech *apoteóza, azyl, balzamicky* vonný, *bazaltový, cézara, v extázích, fantazmatem, improvizace, kataklyzma, morózní, nervózní, váza, virtuózní, vizionů* aj. Délku samohlásky zavádíme nebo ponecháváme ve slovech *aréna, bábel, bakchanál, beduín, eféb, fata morgána, géniů, s grácií, cherubíni, chiméry, módní, monotónní, myriáda, promenáda, rébus, róba, saturnálie, sirény, suverénní, bez teatrálnosti, titán, tymiánu* apod., a na krátkých samohláskách nic neměníme např. in *amfora, anemon* pár, *balon*, dva *citrony, fantom, v chitonu, magnolie, na periferii, semafor, sezona*. Dále píšeme: *agon, architráv, asfodel, dryáda, éter, éterná* růže, *féerická* rosa, *gejzíry*, k chrámu *jónickému, manžety, menády, palestra*, kůže *panteří, témbrem, nad tújí*. Českému pravopisu se nesnažíme přizpůsobovat slova, která nepociťujeme jako běžnou součást českého slovního fondu (např. *à propos, acholon, emmeleia, népenthes*, vašimi *traghetty*) a zcela ojediněle vybočujeme z praktikovaných zásad, když musíme respektovat rytmus verše (*lilje*) nebo odkaz na slovní hříčku (*šance* = hradby X *šanse* = vyhlídka na úspěch).

Pro jednotný úzus v psaní antických jmen vlastních se nám ukázal jako vhodný příslušný seznam v Pravidlech a jeho principy. Jsme přitom většinou v souladu se zvyklostmi Šaldovými, zvláště když při dubletách volíme psaní méně přizpůsobené české výslovnosti. Píšeme tedy: *Achilles, Aias, Ares, Atropos, Caesar, Cerbera, o Dionýsovi, Elysium, Erinyí, Gorgony* přílbice, *Grácie, Hóry, Hymen, Klotho, Kythairon, Lykorida, Lykoris, od Marathonu, Neptun*, kruh *Okeanu, Pallado* má, *Parthenon, Phoebus, Platon, Proserpina, Thetis, Triton* apod. Od Pravidel se uchylujeme pouze tím, že píšeme dlouhé *é* ve jménech *Afrodité, Léthé, Niké*.

Mechanicky přijímáme současnou pravopisnou normu pro rozlišování *i – y, mě – mně, jí – jí* atd. a pro stanovení hranic slov v písmu; jde jen o malý počet oprav, poměrně nejčastěji zasahujeme u příslovečných spřežek. Naproti tomu se distancujeme od zvyklosti i v našich dřívějších edicích obvyklé, od totální likvidace genitivní předložky *s (se)* ve prospěch univerálního *z (ze)*. Rozlišování mezi nimi, které bylo pro jazyk Šaldovy doby běžné a v podstatě se stále řídilo staršími poučeními Gebauerovými, zachováváme, i když se zdá, že užití rozdílné předložky asi už tehdy neneslo s sebou ve všech případech také zřetelný rozdíl významový, a byla to tedy pouhá ortografická zvyklost. Nasvědčuje tomu v Šaldových básních 14 případů, kdy je v rozporu s vysoko převažujícím územ užito předložky *z (ze)* tam, kde je jinak *s (se)*, a jeden případ opačný. Tato místa vedeme k shodě s ostatními. Je to v básních: Letní noc, v. 6; Chvála žebráků, v. 13; Stromu svobody, v. 16; Mezi tmou a úsvitem, v. 21; Mně stesklo se..., v. 12; Krajina ve vysokých polohách duše, v. 7; Prorok zpronevěřilý, v. 13; Starý muž zpívá, v. 1; Dnes a tehdy, v. 14; Niké bezkřídlá 3, v. 13; Niké bezkřídlá 8, v. 16; Vinobraní, v. 10; Obrozeného, osvobozeného světa básnířko..., v. 10; Předjaří, v. 1; – Z plamenů zdvižený 2, v. 3.

Diferencovaně se chováme k předponám *s-, se-, z-, ze-*, přihlížejíce zejména k vokalizaci a k výslovnosti psaného. Rozcházíme se s dnešním pravopisem, když ponecháváme dobové *svadlý, svadnouti* a *se-, z-, ze-* v poměrně početném *zesouti se* (ponechali jsme i jediné *sesují se*) a v unikátních *sestará, setlít, zežehlý, zžehá*. Dále setrváváme u Šaldova psaní *s-, se-*, kde se shoduje se současnou pravopisnou normou (*sechvělo, schvátí, skropila, stápěti, strhané*), a pro soulad s ní zavádíme *s-* místo původního *z- (sbírá, sdírá* hnis, *shnilou, shořely, sklenula)* a obdobně a častěji *z-* místo původního *s-* (*zdrané* tělo, *zháší, zhřeje se, zchromí, zchvívá se* vysoko, *zkruší, zpijí se, zpilý, zpití, zpleněním, zřítí se, zsinalý, zšedlé, ztichne, ztlívá, ztonulých* lodí). S tím samozřejmě souvisí kladení *s-* místo *ss- (sáti, přisát, vysálo; sedlý, sutiny, sutky)* a *vz-* místo z- (*vzbuzený, vzkvétá, vzkvetlých, vzpurněji* apod.).

V nejstarších básních se objevují jmenné tvary fem. *bolesť, cnosť, lidskosť, propasť*. Přijímáme Havránkův výklad, že tato grafika tehdy už nepoukazuje na obecnou mluvní podobu, nýbrž je jen ustrnulou písemnou zvyklostí, a vesměs tu zavádíme *-t* (včetně psaní

ctnost). Uchováváme však tvary *nepamět, pamět, snět* (které se vyskytují i v pozdější Šaldově poezii) a jediné (nejspíš tiskově chybné) *zášt* přepisujeme na *zášť*.

Zhusta se v Šaldových básních setkáváme – tak jako v mnoha starších i novějších literárních dílech – se zvláštnostmi v hláskové kvantitě (*dosáhá, lehýnký – lehynkým, do nižin, přilba – přílbice, skytal, slůj, spolů* jdou, *v srazném* ryku, *sténá – zastenal, šťavou, užásla* a mnoho dalších). Mimoto jsou tam dnes neobvyklé jmenné tvary (*při* podsvětném *kataklyzmě, v klávesech, krůpěji* rosnou, *mrakův, Myslbeků* = Myslbekův, *za podzimi, k podzimi*, teče *pomali, na přídě* (lodi), *říčný* písek, *slznější, varhanný* zpěv, *k zásnubům* aj.) nebo neběžné lexikální jednotky (např. *bezradý*, v pokoji *hotelném, mhami, paže plihé, pohrda*, pak, *raz*, se všecko mění, *slizil se* kal, *slouchají*, dech *zhrdy, zplošením* všeho). Jistě není nutné připomínat, že všechny takovéto úkazy uchováváme, jelikož jsou projevem Šaldova idiolektu. Připomeňme však, že takto vybavené tvarosloví a slovník zpomalují recepci básně, retardují vnímání textu, na čemž se u Šaldy podstatně podílejí také konstrukce věty a verše, slovosled (jmenovitě upozorňujeme na umístění rozvíjejících členů) a interpungování. Nepovažujeme tento jev ani za nepodstatnou nahodilost, ani za pouhý pocit čtenáře časově už vzdáleného od vzniku básní. Víme-li, že estetický objekt (který se při čtení ustavuje ve vnímatelově mysli) je z jedné strany utvářen textem básně a z druhé strany čtenářskou konkretizací, potom jestliže je recipování textem zpomalováno, zvýrazňuje se pozice textu, požaduje se, aby ho čtenář přednostně a v autentické podobě bral v potaz při své kreaci estetického objektu. Není vyloučeno, že záměrně zpomalované vnímání textu spojené s akcentací jeho role a dříve už zmíněná kvaziautokomunikativní funkce básní spolu nějak souvisejí. Jisté je, že musíme vést ediční přípravu tak, abychom se nedotkli ničeho, co může recepční retardaci sloužit. Šalda má osobité interpungování, které se nejzřetelněji projevuje vysokou frekvencí dvojtečky a někde nápadným omezováním v kladení čárky; např. shodné adjektivní přívlastky postpozitivní mnohdy nejsou čárkami oddělovány, nabývajíce tak vlastnosti postupného rozvíjení atribuovaných kvalit (což se jinak zpravidla vyjadřuje přívlastky v prepozici). Do užívání dvojteček jsme takřka nezasahovali, čárku jsme doplňovali povětšinou pouze v banálně nutných případech (např. před podřadicí spojkou) a odstraňovali ji tam, kde vskutku byla nadbytečná (před evidentně slučovací spojkou, mezi interjekčním *ó* a vokativem či imperativem apod.).

Majuskule, které psány na počátku zájmen osobních a přivlastňovacích jsou výrazem zvláštní úcty a hodnoty (*Ty, On, Tvůj, Jeho...*), ponecháváme a při rozkolísaném užití velkého a malého písmena uvnitř jedné básně zavádíme jednotu podle převažující frekvence (a na tento zásah pak upozorňujeme v jmenovité poznámce k dané básni). Pouze ojedinělé *Svůj* vesměs měníme na *svůj*. Píšeme jenom s minuskulí málokdy se vyskytující zájmeno *boží*, avšak beze změny zůstává Šaldovo *Bůh – bůh*, jelikož rozdílné psaní je zpravidla spojeno s rozdílem obsahovým (s majuskulí psán Bůh křesťanský). Šetříme i případy (vyskytující se ponejvíce v počátčích Šaldova básnění), kdy majuskule u apelativ má vyjadřovat převod daného pojmu do symbolické roviny, axiologicky ho povznášet nebo jinak ozvláštňovat. Jak je běžné, zavádíme formální jednotu typografickou (kurzíva při akcentaci slova ve verši, číslování oddílů arabskými číslicemi apod.), avšak nerušíme spíše ojedinělé graficky zdobné uspořádání strofy (ponejvíce posouvání sudých veršů doprava v čtyřveršové strofě). Nevíme sice, co významotvorného může tato sazba s sebou nést, a musíme i předpokládat, že ji leckdy neurčil autor, nýbrž grafik v časopisu, ale bereme na ni ohled, protože ji Šalda v svých kritikách pojímal jako úkaz závažný nebo příznačný pro dané básnické dílo (viz např. v Zápisníku 5 na str. 313).

V následujících bibliografických a textologických zprávách o jednotlivých básních užíváme zvláštních zkratek:

FXŠ – F. X. Šalda
LA PNP – Literární archiv Památníku národního písemnictví v Praze
NEV – F. X. Šalda: Nova et vetera, ed. B. Fučík, Praha 1938
ŠalZáp – Šaldův Zápisník

BÁSNĚ PUBLIKOVANÉ

9: *Letní noc*. Lumír 13, 1885, č. 16, str. 255, 1/6.
10: *Niké*. Lumír 14, 1886, č. 28, str. 443, 1/10.
11: *Řecké váze*. Lumír 14, 1886, č. 28, str. 443, 1/10.
12: *V cirku*. Lumír 14, 1886, č. 28, str. 444, 1/10.
13: *Sonet*. Lumír 14, 1886, č. 36, str. 565, 20/12.
14: *Dialog*. Česká Thalia 1, 1887, č. 7, str. 117, 1/4.
15: *Akt komedie*. Česká Thalia 1, 1887, č. 11, str. 176, 1/6.
16: *Potlesk*. Česká Thalia 1, 1887, č. 11, str. 176, 1/6.
17: *Fraška*. Česká Thalia 1, 1887, č. 11, str. 176, 1/6.
18: *Píseň svatodušní*. Slavnostní list v upomínku na zábavy pořádané na ostrovech Žofínském, Střeleckém a Židovském pražskými odbory matičními, Měšťanskou a Uměleckou besedou /.../ 2. a 3. července 1887, str. 7. Rkp.: *a* LA PNP, fond FXŠ, 1 l. 11,8 × 21 cm, autograf FXŠ (?); *b* LA PNP, fond A. Klášterský, 1 l. 17 × 21 cm, opis rukou A. Klášterského s tit. Dvě písně svatodušní, Od Fr. X. Šaldy (původně uvedené autorovo jméno začerněno do nečitelnosti); zdejší báseň označena II, jako I báseň zde s tit. Svatodušní (str. 25). Rkp. *a* zcela shodný s textem tisku, v *b* jsou nepodstatné rozdíly v psaní velkých písmen, v interpunkci a ojediněle v slovosledu (v. 6: jdu jím / jím jdu).
19: *Sonety z letního splínu (1. Na promenádě – 2. Vzpomínka)*. Paleček 15, 1887, č. 28 (770), str. 231, 8/7.
V b. Na promenádě, v. 14, píšeme: studujete (*m. čas.* studujeme).
21: *Antická tragédie (Ilji Georgovu)*. Česká Thalia 1, 1887, č. 19, str. 289, 1/10.
Ilja Georgov – pseud. básníka Antonína Sovy.
22: *Dvě masky (1. Aias – 2. Hamlet)*. Česká Thalia 1, 1887, č. 19, str. 289, 1/10.
24: *Večerní*. Světozor 21, 1887, č. 52 (1065), str. 826–827, 18/11.
25: *Svatodušní*. Světozor 21, 1887, č. 52 (1065), str. 827, 18/11. Rkp.: LA PNP, fond A. Klášterského, opis rukou A. Klášterského – popis viz zde u koment. k Písni svatodušní. Rozdíl mezi tiskem / rkp. ve v. 8: A duše těžké/ A smutné duše.
26: *Oblaka ve dne (T... B...)*. Světozor 22, 1888, č. 8 (1073), str. 118, 13/1.
27: *Podstata života (Rondó)*. Světozor 22, 1888, č. 8 (1073), str. 118, 13/1.
28: *Naposled!* Česká Thalia 2, 1888, č. 2, str. 29 /in Fejeton/, 15/1.
Spojení 2. a 3. strofy do jedné v čas. považujeme za chybu vyvolanou nedostatkem místa a odstraňujeme.
29: *Skřeky*. Česká Thalia 2, 1888, č. 7, str. 104–105 /in Fejeton/, 1/4.
30: *Emmeleia*. Lumír 16, 1888, č. 14, str. 162, 10/5. – K titulu básně se vztahuje pozn. pod čarou, citát ze spisu Josefa Krále O tanci antickém (Praha 1884, str. 13): „Staří (Athen. 1.p. 20 E. Lukianos, de salt. 26, Pollux 4, 99) rozeznávali tři druhy tanců dramatických; v tragédii tančen tanec vážný, nehybný – *emmeleia*, v komedii

nevázaný a rozpustilý *kordax*, v dramatě satyrském, ve hře to veselé, jejíž látka brávána byla z kruhu bájí o Dionýsovi a průvodcích jeho satyrech, *...sikinnis.*" Ve v. 19 píšeme: spí v hrobce (*m. čas.* spí hrobce).

32: *Symfonie*. Světozor 22, 1888, č. 29 (1094), str. 455, 15/6. Ve v. 8 píšeme: jejž (*m. čas.* jež).

34: *Apoteóza*. Světozor 22, 1888, č. 29 (1094), str. 455, 15/6. Na konec v. 14 (*za:* zpívá) vkládáme čárku.

35: *Česká píseň*. Literární prémie Umělecké besedy v Praze na rok 1888, ed. J. Holeček, Praha 1888, str. 91; přetištěno: Právo lidu 43, 1934, č. 283, příl. Našim dětem, str. 20, 2/12, s tit. Podzim. Rozdíly mezi tisky 1888 / 1934 ve v.: 2 rudý, suchý / suchý, rudý; 4 svist! / svist.; 7 sprchnul / spadl.

36: *Divadelním žánrům Petra Jasmína*. Lumír 20, 1892, č. 34, str. 408 /in Fejeton/, 1/12. Sonet, pocházející asi z 1886–1887, je otištěn v anonymní glose, když Lumír 1892 obhajuje poezii A. Klášterského proti kritice FXŠ. Má tu být dokladem toho, že FXŠ „býval někdy také básníkem a osobním přítelem Ant. Klášterského" (pseud. Petr Jasmín) a takto vyjádřil své uznání pro jeho tvorbu, krajně odlišné od dnešního postoje kritika. V replice Zasláno Lumíru a Času (Literární listy 14, 1892/93, č. 2, str. 41–43, 1/1 1893) potvrdil FXŠ své autorství: „Sonet p. Klášterskému napsal jsem *před šesti lety jako 18–19letý člověk*. Je to zcela banální a prostřední, nadšením přetékající poem naivního a nekritického človíčka, jako je snad všecka mládež ve zmíněném věku." (Viz též FXŠ: Kritické projevy 1, ed. J. Pistorius a F. Vodička, 1949, str. 105 n., 423 a pozn.)

37: *Láska osudu*. Novina 1, 1908, seš. 2, str. 50–51, 24/1.

40: *Píseň ke cti horkého dne*. Novina 1, 1908, seš. 4, str. 101, 28/2 (pod pseud. Jan Braun). Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, 1 l. 17 x 20,8 cm, autograf FXŠ. Rozdíly mezi tiskem / rkp. ve v.: 3 Jednomu / Leckomu; 5 naslouchat / poslouchat; 6 hruď tvá / hruď má; 8 tvé / mé; 9 Je večer, měsíc / Jde večer a měsíc; 10 píše; / píše,; 12 teď rád se / se rád teď; 21 tak – pojal / tak! Pojal; 32 v poslední a / v slední, světlé.

42: *Bez názvu (M. P.)*. Novina 1, 1908, seš. 6, str. 168–169, 27/3 (pod pseud. Jan Braun). Ve v. 13 píšeme podle NEV: si svítí (*m. čas.* si svítíc).

44: *Příjezd do Prahy (Paní Růženě Svobodové)*. Novina 1, 1908, seš. 11, str. 329–331, 12/6.

48: *Vzpomínka z vašeho rodného kraje (Paní Růženě Svobodové)*. Novina 1, 1908, seš. 13, str. 399–400, 10/7.

49: *Za Detlevem von Liliencron*. Novina 2, 1909, seš. 17, str. 523–525, 13/8. Německý básník D. v. L. (nar. 1844) zemřel 22/7 1909.

52: *Tragédie duše (1–2. Památce J. N.)*. Novina 2, 1909, seš. 21, str. 645–646, 8/10.

54: *Píseň předjitřní*. Novina 2, 1909, seš. 21, str. 646, 8/10.

55: *Na křižovatce*. Novina 2, 1909, seš. 21, str. 646–647, 8/10.

56: *Píseň prosincová*. Novina 2, 1909, seš. 21, str. 647, 8/10.

58: *Apostrofa mého kraje (Myšleno na galerii sv. Barbory na Horách Kutných, 1–5)*. Novina 4, 1910/11, seš. 2, str. 33–35, 25/11 1910.

62: *Tři mosty*. Novina 5, 1912, seš. 9, str. 257–258, 22/3; přetištěno: sb. Lyrický rok 1913, ed. F. S. Procházka, Praha 1913, str. 91–93, s jediným rozdílem ve v. 24: bolela (*m. čas.* bolely).

64: *Píseň trpícího v městě*. Novina 5, 1912, seš. 9, str. 258–259, 22/3.

65: *Muka zraku*. Novina 5, 1912, seš. 9, str. 259–260, 22/3. Ojedinělé: ty, tvůj převádíme na většinové: Ty, Tvůj.

67: *Píseň jitřní*. Květy 36, 1914, č. 5, str. 513–514, květen.

69: *Chvála agonu*. Květy 36, 1914, č. 5, str. 514–515, květen. Tiskneme s opravami FXŠ registrovanými v NEV, str. 258–259, ve znění / místo časop. ve v.: 13 míjejíc / míjíc dne; 19 nápověď, podobu jednou své / napovězené, podobu; 30 Boha / boha; 31 aby se / aby si; 36 hra bojem / boj hra je; 39 jakýmsi s nebe a vržená na zem / s nebe a roztříštěná jím o zem; 44 s Bohem / s bohem; 54 ve tvých / v tvojich.

71: *Selský svatý Václav*. Venkov 12, 1917, č. 274, str. 2 /in Fejeton/, 18/11 (zde značeno *č*); přetištěno: Národní čítanka, ed. C. Merhout a B. Němec, Praha 1918–1919, Umělecké snahy, sv. 131, str. 549–551 (zde značeno *NČ*); dále přetištěno: bibliofilský tisk B. Lifky v Praze 1929, vyšlo koncem 1928 (zde značeno *BL*) – údaj v tiráži: „Tento třetí, první samostatný otisk autor prohlédl a opravil." Rkp.: LA PNP, zápisník Duhy a mosty, celkově 4. báseň, autograf FXŠ; pod textem kresbička květiny s květem dolů (zde značeno *r*). Tiskneme ve znění Lifkovy bibliofilie (*BL*); rozdíly mezi tímto zněním a verzemi tiskovými *č*, *NČ* a rukopisnou *r* ve v.: 1 grošovém koni *BL č NČ / totéž m. pův.* koni grošovatém *r*; 2 rousnatých nohou *BL č NČ / totéž m. pův.* o rousnatých nohách *r*; *za v.* 4 *škrtnut verš* s čabrakou pestrou *r*; 10 *v r pův. součást v. 9*; 10 vinicí *BL č NČ / totéž m. pův.* nad vinicí *r*; 11 jíž zraje *BL č NČ / totéž m. pův.* a jíž zraje i sládne *r*; 11 jíněný *BL č NČ / dodatečně vepsáno r*; 14 moudré *BL č NČ / totéž m. pův.* i moudré *r*; 16 křesťane, asketo *BL č r* / křesťane asketo *NČ*; 17 *pův. součást v. 16 r*; 19 chladných *BL č NČ / dodatečně vepsáno r*; 26 duše jeho spanilé *BL č NČ / totéž m. pův.* spanilé duše jeho *r*; 28 zapřáhat *BL č r* / zapřahat *NČ*; 28 bujného býka *BL č NČ / pův. samostatný verš r*; 29 chrániti *BL* / brániti *č NČ*, *pův.* a brániti *pak* brániti *r*; 29 ho *BL NČ* / jej *č r*; 32 národu *BL č NČ / totéž m. pův.* mu *r*; 36 *není zvláštní strofa NČ*; 36 díky! *BL č NČ / totéž m. pův.* díky ti! *r*; 39 krůpěje rosné *BL č NČ / totéž m. pův.* krůpěji rosnou *r*; 40 trávě, *BL č NČ* / trávě; *r*; 42 *pův. součást v. 41 r*; 46 *pův. součást v. 45 r*; 48 zdupaná *BL č NČ / totéž m. pův.* rozdupaná *r*; 48 však *BL č NČ / vepsáno* posud však *opraveno na* však *r*; 49 tvojí. *BL č NČ / pův.* tvojí, – *opraveno na* tvojí. – *r*; 50 Pokorný *BL č NČ / totéž m. pův.* pokorný *r*; 51 a k pláči *BL* / a pláči *č NČ r*; 55 sestoupáš *BL č r* / sestoupíš *NČ*; 57 k vychudlé horečné hrudi *BL č NČ / totéž m. pův.* k vychudlým horečným plecím *r*; 60 třese se bolestné *BL č r* / třese se bolestí *NČ*; 61 těm se nejprve zjevíš *BL č NČ / totéž m. pův.* zjevuješ nejprve těm se *r*; 64 prostným *BL č NČ* / prostým *NČ*; 65 za stavu rachotným dílem *BL č NČ / totéž m. pův.* prací za stavem *r*; 67 je *BL č NČ* / jej *r*; 68 uvyklý *BL* / uvyklé *č NČ r*; 71 ke vsem *BL* / ke vsím *č NČ r*; 72 sládne *BL č NČ / totéž m. pův.* tane *r*; 74 jenž podzimem *BL č NČ / totéž m. pův.* jejž podzim *r*; 75 zlatem: *BL* / zlatem, – *č NČ r*; 76 šedivou, plachou jí padá *BL č* / šedivou plachtou jí padá *NČ*, šedivou plachou jí padá *m. pův.* její padne plachou *r*; 77 přílby *BL* / přilby *č NČ r*; 77 hořící *BL č NČ / dodatečně vepsáno r*; 81 staženo *BL č NČ / totéž m. pův.* maje staženo *r*; 84 na hlavu dračí *BL č NČ / totéž m. pův.* na dračí hlavu *r*; 88 hromů BL / hromu *č NČ r*; 89 na poli brázdu *BL* / brázdu na poli *č NČ r*; 90 radlicí *BL č NČ / totéž m. pův.* ruchadlem *r*; 91 plaší: *BL* / plaší – *č NČ r*; 92 z mraku *BL* / z mraků *č NČ r*; 95 od pluhu *BL č NČ / totéž m. pův.* od klečí *r*; 96 zsínalý *BL* / zsinalý *č NČ*, *pův.* zpěněný *opraveno na* zsinalý *r*; 97 jak *BL č NČ* / jenž *r*; 102 na kleče lehne *BL č NČ / totéž m. pův.* nalehne na pluh *r*; 103 *za* země *vepsáno a pak škrtnuto* zpod něho *r*; 104 vůně: *BL* / vůně – *č NČ r*.

75: *Chvála žebráků*. Lípa 1, 1917/18, č. 8, str. 113–114, asi konec listopadu 1917. Rkp.:

LA PNP, fond FXŠ, zápisník Duhy a mosty, celkově 2. báseň, autograf FXŠ; pod textem: „Koncip. a většinou napsáno v Kandlově mlýně. Dotvořeno v Praze 30. X. 17". Rozdíly mezi tiskem / rkp. ve v.: 16 krásní / krásni; 19 A ruce / Jich ruce; 22 zdvihaly / zdvíhaly; 31 jejich / jich je; 35 či / neb; 37 penízkem / *totéž m. pův.* s penízkem; 41 či / neb; 60 prstýnek zlatý / *totéž m. pův.* věz vždycky.
Tiskneme s opravami FXŠ registrovanými v NEV, str. 259, ve v. 15: tísní (*m. čas.* stíní) a ve v. 19: bezvládné (*m. čas.* bezvládně).

78: *Východ i návrat*. Venkov 12, 1917, č. 304, Vánoční příloha, str. 3, 25/12. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, zápisník Duhy a mosty, celkově 3. báseň, autograf FXŠ; pod textem kresba květiny (s květem nahoru) a tužkou datace: „Někdy v I. polovici listop. 1917". Rozdíly mezi tiskem / rkp. ve v.: 8 suchého / *totéž m. pův.* svadlého; 14 sucha. / sucha.; 15 co / Co; 22 moci mřít / *totéž m. pův.* ó moci zemřít; 22 zač / *dodatečně vepsáno*; 22 vášeň rozkáže. / vášeň tvá rozkáže!; 23 zraněnému / zraněnému: ; 25 I úsměvy / *začíná nová strofa*; 26 ó slunce / *totéž m. pův.* stíny; 31 sen. / sen.; 32 kruh / Kruh; 32 vrací se / zvrací se; 33 chápat: / chápat!; 35 navázat, kde byl kdys přetržen / *totéž m. pův.* vázat, kde kdys byl přetržen.
Ve v. 5 píšeme podle rkp.: tůně byla ticha hlubinná (*m. čas.* tůně byla tichá hlubinná).

80: *Krása člověku*. Lípa 1, 1917/18, č. 21, str. 321–322, asi konec února 1918. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, zápisník Duhy a mosty, celkově 1. báseň, autograf FXŠ; pod textem datace: „19. října 1917". Rozdíly mezi tiskem / rkp. ve v.: 10 z těch / z mých; 17 zbožné / *totéž m. pův.* zbožná; 26 uneseš bouři mých řas, / *je součástí předchozího verše;* 30 pohas můj svit / *je součástí předchozího verše;* 31 jímat – / jímat a; 32 nechtěj mne mít. / *je součástí předchozího verše;* 32 mít. / mít!; 36 životu, / životu; ; 39 na věčnost / ve věčnost.

82: *Dítěti – dědici*. Lípa 1, 1917/18, č. 39, str. 609–610, 27/6 1918.

85: *Za Milanem Štefánikem*. Lípa 2, 1918/19, sešit 32, str. 497–498, 15/5 1919.
M. R. Štefánik zahynul při havárii svého letadla 4/5 1919; prvních 5 strof básně je otištěno v černém rámečku na titulní straně časopisu.

88: *Josefu B. Foerstrovi*. Hudba 1, 1919/20, č. 2–4, str. 21, 18/12 1919 (trojčíslí časopisu je jubilejním sborníkem k šedesátinám J. B. F.; nar. 30/12 1859).

89: *Stromu svobody*. Máj československých socialistů, ed. R. I. Malý, Praha 1920, str. 1. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, 1 l. 17 x 20,4 cm, autograf FXŠ; pod textem šikmo: „– Konec. –", vpravo nahoře, snad rukou FXŠ: „Korektura i s rukopisem budiž poslána autorovi: Praha III, Pod Bruskou 3", přeškrtaný pův. titul, asi: „Pozdravení". Rozdíly mezi tiskem / rkp. ve v.: 11 byl dřív / *totéž m. pův.* dřív byl; 17 zemských / *totéž m. pův.* země.

90: *A noc je zde*. Lípa 3, 1920, sv. 9–10, str. 2–3, listopad.

92: *Vlaky*. Národní kultura 2, 1923, č. 1, str. 1–4, asi leden.

97: *Paní smíchu a světla*. Národní kultura 2, 1923, č. 5, str. 137–138, asi květen.

99: *Před nocí*. Národní kultura 2, 1923, č. 9–10, str. 289, asi prosinec.
Ve v. 16 píšeme: vem (*m. čas.* ven).

101: *Novoluní*. Iskusstvo Slavjan 1, 1923/24, č. 1, str. 59, asi konec 1923; přetištěno: ŠalZáp 1, 1928/29, č. 7, str. 212, březen 1929 (pod textem datace: 1922). Zde podle otisku v ŠalZáp 1. Rozdíly mezi ŠalZáp 1 / Iskusstvo Slavjan 1 ve v.: 1 bez konce; / bez konce,; 2 na krvi / na krvi, ; 7 znovu / znova; 9 za prvního rána / za bílého rána; 10 světlo pít / světla pít; 14 teď děti počaty být chtějí / chtí děti nové počaty být; 17 prší sině / prší síně; 19 sterými křídly neb / sterými novými křídly či; 26 jsi / tys.

103: *Před Svatým Duchem*. Kritika 1, 1924, č. 3, str. 97–98, 5/4.

105: *Princezně z čtvrti tovární*. Kritika 1, 1924, č. 6–7, str. 217–218, 10/6.

107: *Mezi tmou a úsvitem*. Kritika 1, 1924, č. 6–7, str. 218–219, 10/6.

109: *Jistota*. Tvorba 1, 1925/26, č. 5, str. 89–90, 1/1 1926 (pod pseud. A. D. Laš; pod textem datace: 1922).

111: *Tichý podzim*. Tvorba 1, 1925/26, č. 6–7, str. 104–105, 15/1 1926 (pod pseud. A. D. Laš; pod textem datace: 1922).

113: *Chvála rodiček*. Rudé právo 8, 1927, č. 43, Literární příloha Dělnická besídka, str. [1], 20/2.

115: *Chvála tanečnice*. Tvorba 2, 1926/27, č. 3, str. 96–98, březen 1927.

118: *Jižní motiv*. Rudé právo 8, 1927, č. 55, Literární příloha Dělnická besídka, str. [1], 6/3.
Tiskneme s opravami FXŠ registrovanými v NEV, str. 259, ve v. 1 a 11: dumu (*m. čas.* smutek) a ve v. 10: slije je (*m. čas.* slije se).

119: *Večerní beseda*. Rudé právo 8, 1927, č. 133, Literární příloha Dělnická besídka, str. [1], 5/6 (pod textem datace: 1927).

121: *Naplnění*. Rudé právo 8, 1927, č. 151, Literární příloha Dělnická besídka, str. [1], 26/6 (pod textem datace: 1923).

122: *Letní slunovrat*. Rudé právo 8, 1927, č. 163, Literární příloha Dělnická besídka, str. [1], 10/7. NEV, str. 262, uvádí: opatřeno rukopisnou pozn. 1923.

124: *Zápasiště*. Tvorba 2, 1926/27, č. 7, str. 205, říjen 1927.

125: *Chvála majáku*. Tvorba 2, 1926/27, č. 7, str. 220, říjen 1927, s tit. Na majáku. Zde titul podle opravy FXŠ registrované v NEV, str. 259.

126: *Z cyklu: Teď zraje čas... (1–6)*. 1 a 2: Literární svět 1, 1927/28, č. 4, str. 1, 17/11 1927; 3 a 4: Rozpravy Aventina 3, 1927/28, č. 6–7, str. 65 a 68, prosinec 1927; 5: Kmen 1, 1926/27, č. 12, str. 288, prosinec 1927; 6: Nová scéna 1, 1929/30, č. 4, str. 88, duben 1930.
Tomuto souboru básní dáváme souhrnný název, jak je uveden u většiny časopiseckých otisků, a seřazujeme je podle postupu uveřejnění. Číslování jednotlivých skladeb je zavedeno až zde. Básně 2 a 3 tiskneme s opravami FXŠ registrovanými v NEV, str. 259. V básni 2, v. 4, píšeme: smrti znaky (*m. čas.* smrti zvuky), což zřejmě odpovídá Šaldově opravě, i když to je v NEV opačně registrováno a také chybně v textu provedeno. V básni 3 píšeme ve v. 11: hle (*m. čas.* tak), ve v. 15: hrdliččím smíchem, slyš, se směje (*m. čas.* se směje hrdliččím smíchem), ve v. 16: šťastné (*m. čas.* šťastná) a ve v. 23: do klínu (*m. čas.* do klína).

130: *Přestupná stanice*. ŠalZáp 1, 1928/29, č. 1, str. 9, říjen 1928.

131: *Mořská vlaštovka*. ŠalZáp 1, 1928/29, č. 2, str. 63, listopad 1928. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, 1 l. 21,8 × 29,3 cm, autograf FXŠ, čistopis; pod textem: „F. X. Šalda 1922". Rozdíly mezi tiskem / rkp. v nadpisu: vlaštovka / vlašťovka a ve v.: 8 Den, noc jsme pluli / My pluli den, noc; 14 ty masy / masy; 16 vlaštovko / vlašťovko; 26 rozmarné / rozverné.
Ve v. 29 píšeme podle rkp.: pod tvými (*m. čas.* pod Tvými).

133: *Dům na stráni (1–3)*. ŠalZáp 1, 1928/29, č. 3, str. 87–89, prosinec 1928.

136: *Bohonosič*. Host 8, 1928/29, č. 4, str. 73, 1/1 1929. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, 1 l. 18 x 25 cm, autograf FXŠ, čistopis; pod textem datace: „(1925)". Rozdíl mezi tiskem / rkp. ve v. 5: přetížená / přetížena.

137: *Jaro v Čechách*. Tvorba 4, 1929, č. 1, str. 3, 12/1; přetištěno: ŠalZáp 2, 1929/30,

č. 9, str. 306, květen 1930 (pod textem datace: 1925). Zde podle otisku v ŠalZáp, podle Tvorby píšeme jen ve v. 22: váhá (*m. ŠalZáp* vahá). Rozdíly mezi otiskem in ŠalZáp 1 / Tvorba 4 ve v.: 17 bez jména / beze jména; 20 sémě / símě; 21–22 *tvoří jednu strofu v Tvorbě.*

138: *Teskná gavota.* ŠalZáp 1, 1928/29, č. 4, str. 122, leden 1929.

140: *Benátky horečné.* ŠalZáp 1, 1928/29, č. 4, str. 123–124, leden 1929.

142: *Otázky.* ŠalZáp 1, 1928/29, č. 5–6, str. 166, únor 1929.

143: *Krásná rovnováha.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 1, str. 14–15, září 1929.

145: *Když jsem snil o Beethovenovi.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 1, str. 16, září 1929.

146: *Nový měsíc.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 2–3, str. 59, říjen 1929.

147: *Den a noc.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 2–3, str. 60, říjen 1929. Rkp.: LA PNP, fond O. Girgal, 1 l. 17 x 21 cm, strojopis s rkp. opravou a pozn. k tisku.

148: *Pozdní léto.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 2–3, str. 61, říjen 1929.

149: *Z ohnivé slunečné růže...* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 2–3, str. 62, říjen 1929. Podle NEV píšeme ve v. 7: již jen (*m. čas.* již je).

150: *Postůj tak chvíli.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 4, str. 117–118, listopad 1929.

152: *Tulák veleměst.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 4, str. 119–120, listopad 1929.

154: *Soustolovník.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 5, str. 138–140, prosinec 1929.

157: *Kalný den.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 5, str. 141, prosinec 1929.

158: *Hvizd v noci.* Plán 1, 1929/30, č. 9, str. 513, prosinec 1929.

159: *Jdou, jdou utopenky...* Plán 1, 1929/30, č. 9, str. 514, prosinec 1929.

161: *Pramen.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 6, str. 186, leden 1930. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, 1 l. 14,7 x 21,6 cm, autograf FXŠ, čistopis; pod textem podpis a datace: „1930". Rozdíly mezi tiskem / rkp. ve v.: 8–9 ještě; a / ještě. A; 13 zbožná! / zbožná.

162: *Výstraha.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 6, str. 187, leden 1930. Rkp.: LA PNP, fond O. Girgal, 1 l. 25,5 x 33.8 cm, strojopis s rkp. opravami FXŠ a s pozn. pro tisk.

163: *Plamen.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 6, str. 188, leden 1930. Rkp.: LA PNP, fond O. Girgal, 1 l. 25,5 x 33,8 cm, strojopis s rkp. opravami FXŠ a s pozn. k tisku. Rozdíl mezi tiskem / rkp. ve v. 3: peruti? / peruti..

164: *A přece.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 6, str. 189, leden 1930. Rkp.: LA PNP, fond O. Girgal, 1 l. 17 x 8,4 cm, strojopis s rkp. opravou a s pozn. k tisku; pův. název básně „Bezpečno" přeškrtán a rukou FXŠ napsáno „A přece"; poznámka FXŠ: „Dá se jako 4. básnička na zvláštní stránku".

165: *Mimózy květe sírný...* Nová scéna 1, 1930, č. 3, str. 55, únor 1930.

166: *Za matkou.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 7, str. 208, únor 1930. Rkp.: LA PNP, fond O. Girgal, 1 l. 16,9 x 21,2 cm, strojopis s rkp. opravami FXŠ a s pozn. pro tisk. Přivl. zájm. tvůj psáno v rkp. všude (v. 1, 4, 8, 10) s velkým písmenem.

167: *A mne nezná.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 7, str. 209, únor 1930. Rkp.: LA PNP, fond O. Girgal, 1 l. 17 x 20,8 cm, strojopis s rkp. opravami a s pozn. pro tisk, tužkový podpis FXŠ.

168: *Teď měsíc studený.* Vest pocket revue 1, 1929/30, č. 4, str. 4, 1/2 1930 (s pozn. pod textem: Psáno pro V. P. R.); přetištěno: ŠalZáp 2, 1929/30, č. 7, str. 210, únor 1930. – Zde podle ŠalZáp 2; otisk ve Vest pocket revui se liší jen ve v. 9: mlhami (*m. ŠalZáp* mhami).

169: *Poslední plavba.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 8, str. 268, březen 1930; přetištěno: FXŠ: Verše, 1935, v textově shodném znění. Rkp.: LA PNP, fond O. Girgal, 1 dvojlist 16,5 x 22,2 cm (na 2. listu báseň Noc na periferii), autograf FXŠ, čistopis s pozn. pro tisk. Rozdíl mezi tiskem / rkp. ve v. 3: nebezpečí / *totéž m. pův.* nebezpečný.

170: *Noc na periferii.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 8, str. 269, březen 1930; přetištěno: FXŠ: Verše, 1935, a Ranní noviny 3, 1935, č. 265, str. 4, 16/11, obojí v textově shodném znění. Rkp.: LA PNP, fond O. Girgal – viz pozn. k předch. básni. Rozdíly mezi tiskem / rkp. ve v.: 2 právě / *dodatečně vepsáno*; 12 víš již / *totéž m. pův.* již víš.

171: *Jitro se budí.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 8, str. 270, březen 1930; přetištěno: FXŠ: Verše, 1935, a Ranní noviny 3, 1935, č. 268, str. 4, 20/11, obojí v textově shodném znění. Rkp.: LA PNP, fond O. Girgal, 1 l. 16,9 x 17,2 cm, strojopis s rkp. opravami a s pozn. pro tisk. Rozdíl mezi tiskem / rkp ve v. 8: stroj / *totéž m. pův.* dej.

172: *Je prosinec...* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 8, str. 271, březen 1930. Rkp.: LA PNP, fond O. Girgal, 1 l. 14,6 x 21,7 cm, strojopis s rkp. opravou a s pozn. pro tisk; ve v. 4 tužkou opraveno: mha (*m. pův.* mlha).
Tiskneme s opravami FXŠ registrovanými v NEV, str. 259, ve v. 7: Teď (*m. čas.* že) a ve v. 8: všem světa (*m. čas.* i vlastním).

173: *Hudba za řekou.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 9, str. 305, květen 1930 (pod textem datace: 1930). Rkp.: LA PNP, fond O. Girgal, 1 l. 17 x 20,8 cm, autograf FXŠ, čistopis s pozn. pro tisk.

174: *Předjaří.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 10, str. 344, červen 1930.

175: *Mně stesklo se...* Literární rozhledy 14, 1929/30, č. 4, str. 149, leden 1930; přetištěno: ŠalZáp 2, 1929/30, č. 10, str. 345, červen 1930. V Lit. rozhledech jsou sudé verše ve strofách bez zarážek; zde podle ŠalZáp 2.

176: *Zápas s andělem.* ŠalZáp 3, 1930/31, č. 1, str. 9–10, září 1930.

178: *Ženská podobizna.* ŠalZáp 3, 1930/31, č. 1, str. 11, září 1930. Rkp.: LA PNP, fond O. Girgal, 1 l. 17 x 20.8 cm, autograf FXŠ, čistopis s pozn. pro tisk.

179: *Krajina ve vysokých polohách duše.* ŠalZáp 3, 1930/31, č. 4, str. 139, listopad 1930. Rkp.: LA PNP, fond O. Girgal, 1 l. 20,7 x 33,7 cm, strojopis s rkp. opravou FXŠ a s pozn. pro tisk.
Ve v. 11 píšeme podle tiskové opravy v ŠalZáp 3, str. 192, a podle rkp.: do ledného (*m. čas.* do ledového).

180: *Teď čas se v toku obrací...* ŠalZáp 3, 1930/31, č. 5–6, str. 185, prosinec 1930.

181: *Teď léto odchází...* ŠalZáp 3, 1930/31, č. 5–6, str. 186, prosinec 1930.

182: *Již den se chýlí k večeru...* ŠalZáp 3, 1930/31, č. 7, str. 223, leden 1931.

183: *Jsou modré dálky dnes...* ŠalZáp 3, 1930/31, č. 7, str. 224, leden 1931.

184: *Vězněná.* ŠalZáp 3, 1930/31, č. 8–9, str. 263, únor 1931. Rkp.: LA PNP, fond O. Girgal, 1 l. 20,7 x 17 cm, strojopis s rkp. opravami FXŠ.

185: *In memoriam Jeny Němečkové.* ŠalZáp 3, 1930/31, č. 10, str. 317, březen 1931. K úmrtí sestry Růženy Svobodové, matky spisovatele Zdeňka Němečka.

186: *A jseš jako člověk zmámený...* ŠalZáp 3, 1930/31, č. 10, str. 318, březen 1931.

187: *Dojem z ticha.* ŠalZáp 3, 1930/31, č. 10, str. 319, březen 1931.

188: *Leč nejvíc mučí křídel pahýly...* ŠalZáp 3, 1930/31, č. 13–14, str. 432, červen 1931 (pod textem datace: 1926).

189: *Přípitek poslední.* ŠalZáp 3, 1930/31, č. 13–14, str. 433, červen 1931 (pod textem datace: 1929).

190: *Milosrdenství.* ŠalZáp 3, 1930/31, č. 13–14, str. 434, červen 1931.
Ojedinělé: Ty, Tvůj převádíme na většinové: ty, tvůj.

191: *Milostí tknutý.* ŠalZáp 3, 1930/31, č. 13–14, str. 435, červen 1931.
Odstraňujeme dvojtečku za nadpisem.

192: *Hovoří anděl.* ŠalZáp 3, 1930/31, č. 13–14, str. 436, červen 1931.

193: *Laskavý podzim*. Blok 1, 1931, č. 2, str. 33, červen 1931; přetištěno: Blok 1936, ed. J. Janouch a J. Heyduk, Praha 1936, str. 33.
Tiskneme s opravou FXŠ registrovanou v NEV, str. 259, ve v. 3: nadlouho (*m. čas.* tak dlouho).

194: *De profundis clamavi*... ŠalZáp 4, 1931/32, č. 1, str. 36–37, září 1931.
De profundis clamavi (ad te, Domine) – žalm 130, podle ekumenického překladu bible z 1979: Z hlubin bezedných tě volám, Hospodine.

196: *A slunce studené úkosem hledí*... ŠalZáp 4, 1931/32, č. 1, str. 38–39, září 1931. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, 2 l. 17,2 x 21,5 cm, stránkový obtah tisku s rkp. korekt. FXŠ. Rozdíly mezi tiskem / původní sazbou ve v.: 1 hořela / kvetou; 2 vzplanulé / vzplanuté; 9 přátele, ženy / přátele i ženy; 12 mramorných / spolusvorných; 17 svistí / sviští; 22 jaké / jakž; 26 sklivým / tklivým; 29 holé / tak; 35 chromou / drsnou.

198: *Prorok zpronevěřilý*. ŠalZáp 4, 1931/32, č. 8–9, str. 268–269, únor 1932.

200: *Vstaň, Samsone*... ŠalZáp 4, 1931/32, č. 8–9, str. 270, únor 1932.

201: *My proti sobě stáli*... ŠalZáp 4, 1931/32, č. 8–9, str. 271, únor 1932; přetištěno: FXŠ: Verše, 1935, v textově shodném znění.

202: *Mladá žena zpívá*. ŠalZáp 4, 1931/32, č. 8–9, str. 272, únor 1932; přetištěno: FXŠ: Verše, 1935, s tit. Mladá žena, jinak v textově shodném znění.
Odstraňujeme dvojtečku za nadpisem.

203: *Starý muž zpívá*. ŠalZáp 4, 1931/32, č. 8–9, str. 273, únor 1932 (pod textem datace: 1923).
Odstraňujeme dvojtečku za nadpisem.

204: *Předsvit*. ŠalZáp 4, 1931/32, č. 10–11, str. 294, červen 1932 (pod textem datace: 1926). Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, 1 l. 16,4 x 23,3 cm, stránkový obtah tisku s rkp. korekturami snad Šaldovými. Rozdíly mezi tiskem / původní sazbou ve v.: 6 olovo a noci / olovo, noci; 16 jim / jimž.

205: *Ruce*. ŠalZáp 4, 1931/32, č. 10–11, str. 295, červen 1932. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, 1 l. 16,4 x 23,3 cm, stránkový obtah sazby s rkp. korekturami FXŠ; korigovány jen 3 evidentní tiskové chyby.

206: *Až bude zorána půda*... ŠalZáp 4, 1931/32, č. 10–11, str. 296, červen 1932. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, 1 l. 17 x 22,4 cm, stránkový obtah sazby s rkp. korekturami FXŠ. Rozdíly mezi tiskem / původní sazbou ve v. 5: a kamení / *totéž m. pův. vysázeného* o kamení.

207: *Jak zářivý*... ŠalZáp 4, 1931/32, č. 10–11, str. 297, červen 1932. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, 1 l. 16,9 x 22,6 cm, stránkový obtah sazby s rkp. korekturami (asi nikoli autograf FXŠ). Rozdíly mezi tiskem / původní sazbou ve v.: 4 pije / pijí; 8 nalitý / zalitý.

208: *Soud nad tebou i nade mnou*. ŠalZáp 4, 1931/32, č. 12–13, str. 353–354, září 1932.

210: *Dnes a tehdy*. ŠalZáp 4, 1931/32, č. 12–13, str. 355–357, září 1932.

213: *Básnířka záhuby*. ŠalZáp 4, 1931/32, č. 12–13, str. 358, září 1932.

214: *A přec zrá dítě*... ŠalZáp 4, 1931/32, č. 12–13, str. 359, září 1932.

215: *V horečce*. ŠalZáp 4, 1931/32, č. 12–13, str. 360–361, září 1932; přetištěno (v shodném znění): Lidová kultura 1, 1936/37, č. 7, str. 1, duben 1937.

217: *Za třemi mrtvými (1 – 3)*. ŠalZáp 5, 1932/33, č. 1–2, str. 7–8, říjen 1932. Rkp.: LA PNP, fond O. Girgal, 3 l. 22,5 x 28,4 cm, strojopis s rkp. opravami FXŠ a s pozn. pro tisk.

219: *Hodiny stoupají*... ŠalZáp 5, 1932/33, č. 1–2, str. 9, říjen 1932. Rkp.: LA PNP, fond O. Girgal, 1 l. 22,4 x 28,3 cm, strojopis s rkp. opravami FXŠ.

220: *Otázka*. ŠalZáp 5, 1932/33, č. 3, str. 67, prosinec 1932.

221: *Balada ze starého dramatu*. ŠalZáp 5, 1932/33, č. 3, str. 104–105, prosinec 1932 (pod textem datace: V únoru 1908). Rkp.: *a* LA PNP, fond FXŠ, 1 dvojlist 17 x 21 cm, autograf FXŠ, podpis perem, tužkou přeškrtnutý; *b* LA PNP, fond O. Girgal, 2 listy 23 x 29 cm, autograf FXŠ; pozn. pro tisk a pod textem datace FXŠ: „(Psáno / *dodatečně přeškrtnuto* / V únoru 1908)". Rozdíly mezi tiskem (*č*) / rkp. *a*, *b*: *in a titul pův.* Šla Noc a nesla dary Pekla (Tobě, která víš), *opraveno na* Balada starého poutníka, *pak na* Píseň ze starého dramatu; dále ve v.: 5 jí *č, b* / Jí *a;* 5 sirnými *č* / sírnými *a, b;* 11 zakřiknutá *č* / zakříknutá *a, b;* 12 štít děravý *č, b* / *totéž m. pův.* loď děravou *po straně připsáno* luk pohaslý *a;* 14 přílbice *č, b* / přilbice *a*; 15 jísti od všeho ti *č, b* / *totéž m. pův.* od všeho ti jísti *a*; 16 nejvíce. *č, b* / nejvíce! *a*; 17 syčí z ní hned *č, b* / *totéž m. pův.* a hned syčí *a m. opraveného* syčí hned z ní *a*; 20 *na začátku verše škrtnuto* teď steny zní *a*; 21 A ledně skanduje *č, b* / A ledně, skanduje *a*; 22 bezesné *č, b* / *totéž m. pův.* bezsené *a*; 23 je stále *č, b* / *totéž m. pův.* tkví stále *a*; 24 nadlidská – lék pro ni *č, b* / *totéž m. pův.* nadlidská –, lék pro niž *a*; 25 než třebas *č, b* / *totéž m. pův.* a třebas *a*; 28 o milost. *č, b* / o milost: *a*; 33 zhaslých *dodatečně vepsáno a;* 33 *před* vyčítavý *škrtnuto* němě *a*.

223: *Niké bezkřídlá (1–9)*. 1, 2: ŠalZáp 5, 1932/33, č. 6–7, str. 184–186, březen 1933; 3, 4: ŠalZáp 5, 1932/33 č. 8, str. 229–231, duben 1933; 5, 6, 7: ŠalZáp 5, 1932/33, č. 11–12, str. 339–343, červenec 1933; 8: ŠalZáp 6, 1933/34, č. 3–4, str. 69 až 71, prosinec 1933; 9: ŠalZáp 6, 1933/34, č. 6–7, str. 176, březen 1934; 9 přetištěno (v shodném znění a s tit. In memoriam Arnošta Dvořáka): Ranní noviny 2, 1934, č. 77, s. 4, 31/3.
Podle glosy Oprava typografická v ŠalZáp 5, str. 260, píšeme in 1 v posledním verši: jenom ji rozvinout (*m. čas.* jenom rozvinout) a in 2, v. 7: to byly blesky (*m. čas.* to byly). In 3, v. 22, píšeme Nenikékamen (*m. čas.* Nenykémen).
3: Nenikékamen – zvítězili jsme, zpráva posla o vítězství Athéňanů nad perskou přesilou r. 490 př.n.l.; 4: V době vydání básně uplynulo právě pět let od smrti Ladislava Klímy (z. 19/4 1928); 9: Arnošt Dvořák zemřel nedlouho před vydáním básně, 22/10 1933.

236: *Záchvěv hrůzy*. ŠalZáp 5, 1932/33, č. 6–7, str. 220, březen 1933. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, 1 l. 22,2 x 16,5 cm, autograf FXŠ; předloha pro tisk. Rozdíl mezi tiskem / rkp. ve v. 6: chvěním / *totéž m. pův.* s chvěním.

237: *Improvizace*. ŠalZáp 5, 1932/33, č. 9–10, str. 268–269, květen 1933 (pod textem datace: 11. V. 1933).

239: *Návrat*. ŠalZáp 5, 1932/33, č. 13–14, str. 390, září 1933. Rkp.: LA PNP, fond O. Girgal, 1 l. 17,1 x 21 cm, autograf FXŠ; čistopis s pozn. pro tisk. Rozdíl mezi tiskem / rkp. ve v. 15: stejné! / stejné.

240: *Chvála lékaře*. ŠalZáp 6, 1933/34, č. 1–2, str. 55–56, říjen 1933 (pod textem: Z knihy „Chval").

242: *Chvála umírajícího*. ŠalZáp 6, 1933/34, č. 1–2, str. 57–59, říjen 1933 (pod textem: Z knihy „Chval").

245: *Zaklínač*. ŠalZáp 6, 1933/34, č. 5, str. 141, leden 1934.

246: *Chvála mnicha*. Listy pro umění a kritiku 2, 1934, č. 3, str. 49–50, 14/3.

248: *Saturnálie*. Listy pro umění a kritiku 2, 1934, č. 3, str. 50, 14/3.

249: *Za jednou mrtvou*. ŠalZáp 6, 1933/34, č. 8–9, str. 250, květen 1934.

250: *V posledních letních dnech (1–2)*. ŠalZáp 6, 1933/34, č. 8–9, str. 251–252, květen

1934; přetištěno (v textově shodném znění): Ranní noviny 2, 1934, č. 148, s. 4, 27/6.

252: *Větévka střemchy.* ŠalZáp 6, 1933/34, č. 10–11, str. 318–319, červenec 1934 (pod textem datace: 1930).

254: *Věštkyně.* ŠalZáp 7, 1934/35, č. 1, str. 42–43, říjen 1934.

256: *A proto zrak tvůj temně žhne...* Život 13, 1934/35, č. 1, str. 3, říjen 1934; přetištěno (v shodném znění): ŠalZáp 7, 1934/35, č. 5–6, str. 186, leden 1935.

258: *Večerní.* ŠalZáp 7, 1934/35, č. 2–3, str. 93, listopad 1934.

259: *Chvála stolu.* ŠalZáp 7, 1934/35, č. 4, str. 131–132, prosinec 1934.

261: *Pramen žaluje.* ŠalZáp 7, 1934/35, č. 4, str. 133–134, prosinec 1934. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, 1 l. 20,8 x 33,8 cm, autograf FXŠ; s pozn. pro tisk. Rozdíly mezi tiskem / rkp. ve v.: 4 kteréže / *totéž m. pův.* které; 5 se vším / *dodatečně vepsáno*; 7 sýkorky / *totéž m. pův.* ptáka; 13 její se mnou / *totéž m. pův.* mezi mnou a jí; 16 vílu ticha / *totéž m. pův.* ticha vílu; 22 taky něco / *dodatečně vepsáno.*

263: *Chvála starého pastýře.* ŠalZáp 7, 1934/35, č. 5–6, str. 184–185, leden 1935.

265: *Chvála vojáka.* ŠalZáp 7, 1934/35, č. 7–8, str. 248, březen 1935; přetištěno (s 2 drobnými diferencemi): Ranní noviny 3, 1935, č. 66, str. 4, 20/3.

267: *Hedvábný šáteček.* ŠalZáp 7, 1934/35, č. 9–10, str. 311, květen 1935.

268: *Stezka žalu.* ŠalZáp 7, 1934/35, č. 9–10, str. 312, květen 1935.

269: *Ocúny.* ŠalZáp 7, 1934/35, č. 11–12, str. 363, září 1935.

270: *Chvála hrobky.* ŠalZáp 7, 1934/35, č. 11–12, str. 364–366, září 1935.
Se zrušením tečky na konci v. 34 včleňujeme následující 2 verše do jednoho souvětí, přičemž také eliminujeme mezistrofový předěl mezi v. 34–35.

273: *Prstýnek.* ŠalZáp 7, 1934/35, č. 11–12, str. 367, září 1935.

274: *Taneční.* ŠalZáp 7, 1934/35, č. 11–12, str. 368–369, září 1935.

276: *Studna.* ŠalZáp 7, 1934/35, č. 11–12, str. 370, září 1935; přetištěno (s 1 rozdílem v hláskové délce): Ranní noviny 3, 1935, č. 210, str. 4, 11/9.

277: *Zimní.* ŠalZáp 7, 1934/35, č. 11–12, str. 371, září 1935.

278: *Již není léta...* ŠalZáp 7, 1934/35, č. 11–12, str. 372, září 1935.

280: *Krajina před Léthé.* Rozhledy 4, 1935, č. 22–23, str. [177], 12/9.

282: *Hodina po půlnoci.* Volné směry 32, 1935/36, č. 1, str. 1, 1/10 1935; přetištěno (v shodném znění): České slovo 27, 1935, č. 235, str. 3, 10/10.

284: *Vinobraní.* ŠalZáp 8, 1935/36, č. 1–2, str. 42, říjen 1935.

285: *Chvála mlatu.* ŠalZáp 8, 1935/36, č. 1–2, str. 43, říjen 1935; přetištěno (v shodném znění): FXŠ: Verše, 1935.

286: *Z úzkosti.* ŠalZáp 8, 1935/36, č. 1–2, str. 44, říjen 1935; přetištěno (v shodném znění): Ranní noviny 3, 1935, č. 246, str. 4, 24/10.

287: *Z bezčasí.* Život 14, 1935/36, č. 1, str. 1, říjen 1935; přetištěno (v shodném znění): FXŠ: Verše, 1935.

288: *Válečná.* FXŠ: Verše, Praha, soukromý tisk Kmene 1935 (pro účastníky přednášky FXŠ O českém baroku, pořádané 14/11 1935), 7. báseň v pořadí.

289: *Chvála země.* ŠalZáp 8, 1935/36, č. 3, str. 87, prosinec 1935. Rkp.: foto ve sb. Na paměť F. X. Šaldy, ed. B. Lifka, Praha 1938, příl. č. 8, autograf FXŠ. Rozdíly mezi tiskem / rkp. ve v.: 3 rozsévačem vržené / *totéž m. pův.* vržené rozsévačem; 9 dceř / *totéž m. pův.* dcera; 15 člověk v kolena poklesá / *totéž m. pův.* klesá člověk v kolena; 20 vzpomíná / *totéž m. pův.* vzpomene; 21 Tys zrno magnetické však / *totéž m. pův.* Ty však jsi zrno magnetické; 25 ti / *dodatečně vepsáno.*

Podle glosy Oprava typografická, ŠalZáp 8, str. 154, píšeme ve v. 16: dopoví (*m. čas.* odpoví) a podle rkp. ve v. 18: ve proudu (*m. čas.* na proudu).

291: *Starému městu z mého mládí.* ŠalZáp 8, 1935/36, č. 4–5, str. 144–145, leden 1936.

293: *Svědek.* ŠalZáp 8, 1935/36, č. 4–5, str. 146, leden 1936.

295: *Věrný sloup chrámový.* ŠalZáp 8, 1935/36, č. 4–5, str. 147, leden 1936, s tit. Sloup chrámový. Zde titul podle opravy FXŠ registrované v NEV, str. 259.

296: *Prosba.* ŠalZáp 8, 1935/36, č. 4–5, str. 148, leden 1936.

297: *Mladý poutník.* ŠalZáp 8, 1935/36, č. 6, str. 192, únor 1936.

298: *Pohled vzhůru.* ŠalZáp 8, 1935/36, č. 6, str. 193, únor 1936 (pod textem datace: 1924).

299: *Zraněný pramen.* ŠalZáp 8, 1935/36, č. 6, str. 194, únor 1936.

300: *Jak za tebou?* ŠalZáp 8, 1935/36, č. 6, str. 195, únor 1936.

301: *S novým jarem.* ŠalZáp 8, 1935/36, č. 7–8, str. 257–258, duben 1936.

303: *Přístav trosečný.* ŠalZáp 8, 1935/36, č. 7–8, str. 259–260, duben 1936.
Ve v. 28 píšeme: trosečných, ikarsky (*m. čas.* trosečných ikarsky).

305: *Mrtvý básník.* ŠalZáp 8, 1935/36, č. 9–10, str. 327, červen 1936.

306: *Staré věže a brány.* ŠalZáp 9, 1936/37, č. 1, str. 30–31, říjen 1936.

308: *V kryptě.* ŠalZáp 9, 1936/37, č. 1, str. 32, říjen 1936.

310: *V vteřinu poslední.* ŠalZáp 9, 1936/37, č. 3, str. 100, prosinec 1936; přetištěno (s 1 tiskovou chybou): Ranní noviny 4, 1936, č. 294, str. 4, 22/12.
Podle NEV píšeme ve v. 11: zachytil v vteřinu (*m. čas.* zachytil vteřinu).

311: *Pastýřko mrtvých let...* ŠalZáp 9, 1936/37, č. 3, str. 101, prosinec 1936; přetištěno (v shodném znění): Ranní noviny 5, 1937, č. 6, str. 4, 8/1.

312: *In memoriam.* ŠalZáp 9, 1936/37, č. 3, str. 102, prosinec 1936.

313: *Pobídka.* ŠalZáp 9, 1936/37, č. 4–5, str. 158, únor 1937. Rkp.: foto ve sb. Na paměť F. X. Šaldy, ed. B. Lifka, Praha 1938, příl. č. 10, autograf FXŠ, podepsáno třemi křížky; tam popiska: „Jeden z posledních básnických rukopisů F. X. Šaldy, z ledna 1937." Rozdíly mezi tiskem / rkp. ve v.: 2 můj princi / *totéž m. pův.* ó smrti; 7 odejít včas / *v rkp. je součástí předchozího verše*; 8 vždycky *vepsáno dodatečně*; 11 při kvasu / *totéž m. pův.* u kvasu.

XXX

317: *Nejčeštější talent.* Novina 1, 1908, sešit 7, str. 224, 10/4.
Nechať mrtví... – evangelium Matoušovo 8, 22.

318: *Znají se (Zvonařským mediokritám).* Novina 1, 1908, sešit 9, str. 288, 8/5.
Součást polemiky se Zvonem, který v glose Perly v omáčce (roč. 8, 1908, str. 444) zesměšňoval mj. i Šaldovo vyjadřování. FXŠ na to nejprve reagoval glosou Omáčka bez perel i omáčka bez jíchy v Novině 1, 1908, str. 224 (viz FXŠ: Kritické projevy 7, ed. K. Dvořák, 1953, str. 234 a pozn.).

319: *Potíže s hodnotami.* Novina 3, 1909/10, sešit 5, str. 160, 14/1 1910.
Na stať FXŠ Hodnoty kulturní a mocnosti životní (Novina 3, 1909/10, str. 16 pokr.) zaútočil Přehled 8, 1909/10, str. 284, redigovaný E. Chalupným, anonymním epigramem, který má podtitul „Sonet zítřku neboli Slabikář pro výchovu moderních stylistů" a pozn. pod čarou: „Autor tohoto sonetu nemíní ‚hodnoty' vylučovat ze slovníku, nýbrž jen přispět, aby toto znehodnocené slovo přestalo být ‚Mädchen für alles'." FXŠ na to reagoval tímto epigramem a v následujícím čísle Noviny, str. 191

až192, ještě glosou Výkládek o slušnosti dr. Chalupnému (viz FXŠ: Kritické projevy 8, ed. O. Králík, M. Komárek a J. Opelík, 1956, str. 62 a pozn.).

320: *Karlu Elgartu Sokolovi, autorovi „duchového" fejetonu.* Novina 3, 1909/10, sešit 6, str. 192, 28/1 1910 (bez podpisu).
Anonymní glosa Skoro citát z Noviny (Moravsko-slezská revue 6, 1910, č. 1, str. 26), oponujíc Šaldovu názoru (Dějiny tzv. moravského separatismu, Novina 2, 1908/09, sešit 19, str. 607), že Moravsko-slezská revue nepochopila podstatu a smysl kulturně potřebného regionalismu, operuje při poukazování na Šaldovu neobeznámenost se skutečným duchem Moravy ironicky s titulem jeho eseje Ležela země přede mnou, vdova po duchu, který odešel (Volné směry 9, 1904, kn. Boje o zítřek, 1905).

321: *Nápis na Národ.* Kmen 1, 1917/18, č. 20, str. 12, 28/6 1917, in Koutek tragikomický.
Souvisí s polemikami mezi Šaldovým Kmenem a 1. roč. Národa (M. Rutte) z května 1917 (viz FXŠ: Kritické projevy 10, ed. E. Macek, 1957, str. 229 a pozn.) a výpadem proti Kamelskému přímo navazuje na poslední větu Šaldovy glosy Týdeník Národ (Kmen 1, 1917/18, str. 9 n.): „Tu si obrátí kdosi v budoucnosti poslední stránku Národa, přečte tam jméno Jan Kamelský jako redaktora a podle nálady: buď se usměje, nebo zakleje." – J. Kamelský (nar. 1861), pův. majitel klempířství, politik národní strany svobodomyslné, pak národně demokratické, 1917–18 odpovědný redaktor Národa.

322: *Karikaturistovi A. Hoffmeistrovi čili Chvála neroztrhaných literárních koženek à la Lumír a Osvěta.* Tvorba 1, 1925/26, č. 9, str. 175, 15/2 1926.
Na kresbě A. Hoffmeistra F. X. Šaldova zahrada zelená (Lidové noviny 34, 1926, č. 64, str. 7, 5/2) stojí FXŠ s kloboukem v ruce před hroby s nápisy na křížích: Novina, Kmen, Lípa, Kritika, Česká kultura; jediný čerstvě vykopaný hrob má na kříži otazník. Text pod kresbou („... A země ležela přede mnou, vdova po duchu, který odešel.") odkazuje na titul Šaldova eseje z Volných směrů 1904, pak v kn. Boje o zítřek.

323: *„Hold Světla Praze".* ŠalZáp 1, 1928/29, č. 3, str. 111, prosinec 1928. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, zápisník z r. 1928 (13,3 x 14,8 cm, černá papírová vazba s květinovým vzorkem): na str. [5] strofa 1 (opravováno), skica strofy 2 a začátek pozn. pod čarou, na str. [6] čistopis celku, vesměs autograf FXŠ. Rozdíly mezi tiskem / rkp. ve v.: 2 zadkem / *totéž m. pův.* hřbetem; 9 saze! / *dodatečně připsáno*; 11 ale přec dnes nutna, / *totéž m. pův.* ale přec dnes nutná kosmetika; 12 sukně, košile neb / *totéž m. pův.* šaty, sukně nebo; 15 A to jsou mé / *pův.* A to jsou pouze *opraveno na* ach, to jsou mé.
V titulu je citován název oslavného novinového článku o iluminaci Prahy při 10. výročí vzniku ČSR. „Saze" jsou potom také metaforou poměrů veřejných a politických (viz Druhé lustrum, ŠalZáp 1, 1928/29, č. 2, str. 49–54, listopad 1928). Na reálnou pražskou špínu poukazoval FXŠ i později, např. v glose Radost bydliti v Praze, ŠalZáp 2, 1929/30, č. 10, str. 346–347, červen 1930.

324: *Má poslední zkušenost.* ŠalZáp 1, 1928/29, č. 3, str. 112, prosinec 1928.
Nejspíš závěr v polemice s F. Götzem o knihu FXŠ O nejmladší poezii české (1928). Na odmítavý referát Götzův o ní (Nejmladší česká poezie v pojetí Šaldově, Národní osvobození 5, 1928, č. 208, str. 4, 29/7) odpověděl FXŠ článkem Metakritika čili kritika mých kritiků v ŠalZáp 1, 1928/29, č. 1, str. 35–44, říjen 1928, a na následnou Götzovu repliku (Kritické titánství F. X. Šaldy, Národní osvobození 5, 1928, č. 292, str. 5, 21/10), plnou výpadů na osobnost FXŠ („chce být i v kritice titánem", „žoldnéřský talent", „Šalda musí pořád spílat" atd.), stručnou glosou Ubožáctví Götzovo (tamtéž, č. 2, str. 78–79, listopad 1928).

325: *Jeremiáda dr. Kramáře nad moderním uměním českým.* ŠalZáp 1, 1928/29, č. 4, str. 151–152, leden 1929. Rkp.: LA PNP, fond O. Girgal, 2 l. 16 x 21,4 cm a 16,7 x 22,2 cm, autograf FXŠ, cizí rukou paginace a pozn. pro tisk. Rozdíl mezi tiskem / rkp. jen ve v. 39: *před* lidé *v rkp. škrtnuto* měli.
V bilancujícím úvodníku Jubilejní Vánoce (Národní listy 68, 1928, č. 355, str. 1, 25/12) zabývá se K. Kramář též novým českým uměním výtvarným, literárním a hudebním a vesměs je odsuzuje pro jeho nečeskou a neslovanskou racionální konstruovanost, naprostou absenci citovosti, neschopnost ideálního nadšení. – Ó jerum... – Ach ouvej, jaké to jsou převraty! (Refrén německé studentské písně z poloviny 18. stol.) – Drama R. Medka Plukovník Švec mělo premiéru v Národním divadle 27/10 1928.

327: *„Karel Čapek mezi detektivy".* ŠalZáp 1, 1928/29, č. 5–6, str. 200, únor 1929.
Moto je citát z čl. F. Peroutky Karel Čapek mezi detektivy, Přítomnost 6, 1929, č. 4, str. 52, 31/1.

328: *Dialog dvou podílníků, autora a čtenáře, v Příběhu na pokračování v Národním osvobození.* ŠalZáp 1, 1928/29, č. 5–6, str. 200, únor 1929.
Próza Příběh na pokračování vycházela v nedělní literární příloze Národního osvobození 1/1 – 17/3 1929 a každou z jejích 12 kapitol psal jiný autor (F. Langer, K. Poláček, J. Kopta, J. John, J. Kodíček, J. Weiss, B. Mühlstein, F. Kubka, V. Raffel, J. Mach, J. Čapek, F. Langer).

329: *Žlutý tisk.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 1, str. 48, září 1929.
Když se FXŠ v čl. Problém F. X. Šalda a problém Ferd. Peroutka (ŠalZáp 2, 1929/30, č. 1, str. 26–35, září 1929) vyrovnával s Peroutkovou kritikou své osobnosti (Problém F. X. Šalda, Přítomnost 6, 1929, č. 25, 27 a 32, str. 390 n., 419 n. a 498 n., 27/6, 11/7 a 15/8), uvedl už tam na str. 29, co je i obsahem tohoto epigramu, že totiž „pan P. shlíží občas s farizejskou povýšeností na tzv. ‚žlutý' tisk pražský; jak je vidět, nemá k tomu žádného vnitřního oprávnění". Přítomnost měla žlutou obálku; „žlutý" zde také ve významu zpátečnický, společensky škodlivý, zaprodanecký.

330: *V národě filologů.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 2–3, str. 96, říjen 1929.
Zřejmě se nevztahuje na nový překlad Goethova Fausta od O. Fischera (1928), spíše na dobovou velkou produkci překladové literatury a její hodnocení, neúměrné ve vztahu k původní české tvorbě.

331: *„Při sklence vína".* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 2–3, str. 96, říjen 1929.
Macharovy kulturní fejetony v kn. Při sklence vína (1929) většinou obahují autorovy vzpomínky na vzdálenější minulost.

332: *„Čin" a čin.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 4, str. 128, listopad 1929.
Tiskové a nakladatelské družstvo čs. legionářů Čin, které mělo sympatie kulturních pracovníků politicky blízkých Hradu, dostalo od Masaryka výhradní právo na jeho spisy a koncem 1929 oznamovalo početnou kolekci těchto spisů a knih o TGM k jeho osmdesátinám 1930. Od listopadu 1929 také tu začal vycházet za redakce M. Majerové týdeník Čin.

333: *Nebezpečné sousedství.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 4, str. 128, listopad 1929.
J. S. Machar reagoval na Šaldovo posměšné glosování své knihy (viz zde na str. 331) rovněž epigramem („F. X. Šalda – Při sklence vína") a v dalším, „Šílenství padlo už

na mne" (datovaném 8/11 1929), mu doporučoval, použiv jako titulu a výchozího motivu části verše z jeho básně Z ohnivé slunečné růže... (ŠalZáp 2, str. 62, zde na str. 149), navštívit psychiatra v Bohnicích (oba epigramy pak v kn. Na okraj dnů, 1935, str. 57). Machar tehdy bydlel v Praze – Střešovicích v Cukrovarnické ul., č. 650.

334: *Česká literární (ale mohla by to být také: česká politická, vědecká, společensko-klubistická atd.)* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 10, str. 351–352, červen 1930.
Pozadím epigramu možná je dění v Komunistické straně Československa, když po nástupu stalinistů do jejího vedení (únor 1929) opustilo KSČ také sedm spisovatelů (např. J. Hora, I. Olbracht, J. Seifert, V. Vančura) a byli i později za to kritizováni od ortodoxních komunistů.

336: *Podle toho.* ŠalZáp 2, 1929/30, č. 10, str. 352, červen 1930.
V čl. Plodnost na pranýři (Panorama 7, 1929/30, č. 10, str. 295–298, 10/1 1930) oponuje E. Vachek názoru, že velká tvůrčí plodnost spisovatelů je nežádoucí, a sám se mezi takovéto produktivní autory hlásí. Dílo E. Vachka bylo vydáno 1930–1936 v 15 sv. v nakl. B. Jandy.

337: *Racionálný chov běsů.* ŠalZáp 3, 1930/31, č. 7, str. 232, leden 1931.
Moto je z čl. J. Karáska ze Lvovic K anketě Literárních novin o „České četbě", Literární noviny 5, 1930/31, č. 1, str. 6, 10/12 1930.

338: *Košúty.* ŠalZáp 3, 1930/31, č. 13–14, str. 444, červen 1931; přetištěno: Tvorba 6, 1931, č. 24, str. 370, 18/6, v textově shodném znění, jen poslední verš sázen prostrkaně.
Přetisk v Tvorbě je uveden poznámkou J. Fučíka: „F. X. Šalda řekl své slovo ke Košútům. Řekl je dříve, než mu mohl býti doručen můj dopis, otištěný v minulém čísle, řekl je sám a bez vyzvání..." Připomíná se tu Dopis několika mužům, jichž si vážím (Tvorba 6, 1931, č. 23, str. 353–354, 11/6), který se obrací na V. Tilleho, F. X. Šaldu, J. S. Machara, J. Mahena a F. Krejčího s výzvou, aby promluvili ve věci krutého četnického potlačení dělnických protestů v Duchcově a v Košútech, které se stalo v posledních třech měsících.

339: *Několik epigramů (1. Dal vdovin groš – 2. Psi a psi – 3. Nepromokavý – 4. Epištola bratřím).* ŠalZáp 6, 1933/34, č. 6–7, str. 228–229, březen 1934.
1. epigram je adresován J. S. Macharovi, který tehdy přispíval i do krajně pravicových novin J. Stříbrného. Nejspíš psáno na závěr vleklé polemiky, kterou vyvolala Šaldova kritická glosa o literárních cenách a podporách udělovaných Českou akademií věd a umění (Hospodářství ve IV. třídě České akademie, ŠalZáp 5, 1932/33, č. 6–7, str. 224, březen 1933) a jež pak přinesla i četné osobní invektivy.

341: *Literární jaro 1934.* ŠalZáp 6, 1933/34, č. 8–9, str. 292–293, květen 1934 (pod textem datace: 1. V. 1934); přetištěno: Almanach Kmene, Jaro 1934, ed. L. Vokrová-Ambrosová, Praha 1934, str. 7–9, v textově shodném znění.
Fašistické nebezpečí se tehdy neprojevovalo jen v okolních státech, ale i v samé ČSR. Bývalý generál a zástupce náčelníka generálního štábu čs. armády Radola Gajda, 1926 suspendovaný a penzionovaný pro přípravu fašistického převratu, převedl 1934 svou Národní obec fašistickou do širšího sdružení Národní fronta a byl jejím místopředsedou. – K. Horký, který se předtím za války jako emigrant v USA rozešel s vedením odboje, když se solidarizoval se svým tchánem J. Dürichem, zbaveným místopředsednictví Čs. národní rady v Paříži, vedl v svém krajně pravicovém týdeníku Fronta četné polemiky s FXŠ, tehdy zejména o Jiráska a o Šaldovo spojení s Melantrichem (viz též FXŠ: Karel Horký a Alois Jirásek, ŠalZáp 6, 1933/34, č. 8 až 9, str. 296–298, květen 1934; Můj Zápisník je list na nakladatelství nezávislý, ŠalZáp 7, 1934/35, č. 2–3, str. 99, listopad 1934). – St. K. Neumann hájil v stati Mezi brusiči a lingvisty, otištěné v Přítomnosti 9, 1932, č. 46, str. 730–733, 16/11, jazykový purismus čas. Naše řeč (J. Haller), uplatňovaný na díla krásné literatury, proti názorům Pražského lingvistického kroužku (sumárně ve sb. Spisovná čeština a jazyková kultura, 1932). – Politická strana Národní sjednocení vznikla sloučením Čs. národní demokracie (K. Kramář), Národní ligy (J. Stříbrný) a Národní fronty (F. Mareš).

343: *Soukromé neštěstí se zapovídá.* ŠalZáp 6, 1933/34, č. 8–9, str. 294, květen 1934.
V básnických sbírkách F. Halase Hořec (1933) a St. K. Neumanna Žal (1931, 1933 součást sb. Láska) se rozdílně, ale v obou výrazně uplatňuje motiv smutku z prožitku lásky.

344: *Ochrana tvorů na vymření.* ŠalZáp 6, 1933/34, č. 10–11, str. 363–364, červenec 1934.

345: *Dva epigramy (Úspěchy v chovu dobytkářském – Riziko kritikovo).* ŠalZáp 7, 1934/35, č. 2–3, str. 100, listopad 1934.
Svou dramaturgickou úpravou a režií situoval J. Bor Shakespearovu komedii Mnoho povyku pro nic (prem. 13/10 1934 v Komorním divadle) do pseudohistoricky pojaté české minulosti, údajně tak chtěje „ve jménu tradice alšovské a mánesovské" „přelaďovat na českou notu".
Článek V. S. Staré mládí (Venkov 29, 1934, č. 262, str. 10, 8/11) příkře deklasuje kritika FXŠ, výrazně propagujícího literární levici: mladému umění prý již vůbec nerozumí a svými soudy by je mohl jenom zavádět. Čl. nehovoří o tom, že je reakcí na Šaldův odsudek Čarkovy sbírky Hvězdy na nebi (Tři básničtí premianti čeští, ŠalZáp 7, 1934/35, č. 1, str. 21–24, říjen 1934).

346: *Dva epigramy (1–2).* ŠalZáp 7, 1934/35, č. 4, str. 140, prosinec 1934.
Manifest čs. spisovatelů „Vyzýváme k obraně proti útokům fašistů" (otištěný 28/11 1934 v Lidových novinách, Rudém právu aj.), který se obracel proti nacionalistickým výtržnostem českých studentů v Brně (a který podepsal též FXŠ), kritizoval K. Kramář v úvodníku Opravdu státní politika (Národní listy 74, 1934, č. 332, str. 1, 2/12) a poukazoval přitom na rozpor mezi tím, že naši „levicoví spisovatelé", kteří jsou svou tvorbou povětšině vzdáleni potřebám vlastního národa, teď „konečně našli vřelé cítění" pro mládež německé národnosti.

348: *Dva epigramy (Pozornost za pozornost, Ad. Hoffmeistrovi – Bronz sv. václavský, Josefu Machovi).* ŠalZáp 7, 1934/35, č. 5–6, str. 192, leden 1935.
Na Hoffmeistrově karikatuře s tit. Kat drží FXŠ v levé ruce právě useknutou hlavu mladé ženy, v pravé obrovský popravčí meč. Pod tím text: „F. X. Šalda: Česká próza má, jak známo, špatnou pověst, zaslouží si však pověsti ještě horší (Zápisník, roč. 6, str. 315)." Kresba byla otištěna v sešitku sedmi karikatur A. Hoffmeistra „Šalda a česká literatura", který vydal Kmen, klub nakladatelů v Praze, k Šaldově přednášce O české próze 16/10 1934, a přetištěna v Almanachu Kmene 1934/35, ed. J. Seifert, str. 79.
V charakteristice J. Macha (Představitel generace a představitel mezigenerace, ŠalZáp 5, 1932/33, č. 11–12, str. 344–356, červenec 1933) označil FXŠ jeho válečnou vlasteneckou poezii takřka za bezcennou a upozornil i na její výrazové floskule jakoby ze starého bulvárního tisku. Nevyslovenou replikou na to zřejmě je

– ve vzpomínkách J. Macha Života běh z prosince 1933 – Machův rozklad, že stejně jako se vyjadřoval on v básních z války, užil tehdy též FXŠ, jinak stylista velmi citlivý, v básni Selský svatý Václav (Venkov 1917, zde na str. 71) otřele hrubých výrazů pro vyjádření odporu proti Němcům. Epigram FXŠ je nejspíš (asi rok po vydání Machovy knížky) dodatečnou reakcí na toto tvrzení.

349: *Dva epigramy (Invalidní – Česká sláva).* ŠalZáp 9, 1936/37, č. 3, str. 108, prosinec 1936; první epigram přetištěn: Rudé právo 17, 1936, č. 299, s. [4], 24/12.
V roce svých sedmdesátin dostal A. Klášterský (řádný člen České akademie věd a umění) cenu Svatoboru jako zasloužilý český spisovatel, jehož veškerá tvorba „posiluje a povzbuzuje národní uvědomení a vlastenectví" (Zvon 37, 1936/37, str. 112).

STROM BOLESTI

Památce Růženy Svobodové, která zemřela 1/1 1920, věnoval FXŠ jedinou svou knižní sbírku básní *Strom bolesti (Cyklus básní z roku 1920).* V tiráži je uvedeno: „Tuto knihu upravil a dřevoryty vyryl Jaroslav Benda, vytiskl Fr. Obzina ve Vyškově, vydal ve dvou tisících výtisků na zimu roku 1920 Ot. Štorch-Marien, Praha I., Kaprová 52, jako 30. svazek své edice Aventinum." Kniha obsahuje 15 skladeb, z toho 3 vyšly už předtím časopisecky. Jen o nich zde podáváme zvláštní zprávu.

360: *Slzy.* Lípa 3, 1920, sv. 9–10, str. 1–2, listopad. Textově shodné s knižním otiskem.

364: *Z plamenů zdvižený (1–2).* Lípa 3, 1920, sv. 4, str. 1–5, květen. Rozdíly mezi otiskem knižním / časopiseckým in 2, v.: 10 vždyť / neb; 44 daleko, daleko přeční / přeční. V 2, v. 32, píšeme podle čas.: A vím: (*m. kníž.* A vím;).

369: *Strom bolesti.* Lípa 3, 1920, sv. 2, str. 1–2 (s podtitulem: Památce R. S.). Rozdíly mezi otiskem knižním / časopiseckým ve v.: 5 A vniknout / Proniknout; 6 Čiv / Nerv; 9 hlouběj za poslední práh! / hlouběji! Přes slední prah!; 10 tam spali ve větvích / spali jejích ve větvích.

BÁSNĚ Z RUKOPISŮ

391: *Šibenice.* Rkp.: LA PNP, fond V. a A. Mrštíkové, 1 l., autograf FXŠ, uloženo (s 5 básněmi od J. Kvapila) v obálce s popiskou V. Mrštíka: Šaldovy verše; dnes nezvěstné. Rkp. objevil a historicky zařadil J. Skutil (Z prvotin F. X. Šaldy, Listy filologické 65, 1938, str. 60–64), jeho výklad upřesnil M. Hýsek (-vh-, in Drobné zprávy, tamtéž, str. 248–249).
Báseň je jedinou dochovanou skladbou z asi 10 básní, které dal 1888 FXŠ V. Mrštíkovi pro chystaný, nakonec nerealizovaný almanach Vpád barbarů. O něm psal FXŠ v čl. Kolem almanachu Vpád barbarů, Literární svět 1, 1927/28, č. 5 (str. 5–6), 6 až 7 (str. 6–7) a 8 (str. 3–4) z 1/12 a 15/12 1927 a 12/1 1928, přetištěno in FXŠ: Kritické projevy 13, ed. E. Macek, 1963, str. 275 n.

392: *Kantika.* Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, 1 l. 17 x 21 cm, autograf FXŠ; pod textem datace: „(1888)".

393: *„V mém horizontu nudy šarlatu".* Titul editorův. Rkp.: LA PNP, fond F. Kvapil, památník B. Kvapilové, celkově 11. báseň na 1. 12,3 x 15,9 cm s barevným tiskem přírodního motivu, autograf FXŠ; bez nadpisu, pod textem podpis a datace: „(1888)".
Na existenci básně upozornil a otiskl ji s výkladem o původním určení K. Sezima: Z mého života, sv. 1, Praha 1945, str. 222 n.

394: *Černé vůně (1–3).* Rkp.: LA PNP, Karáskova galerie, karton F. X. Šalda, č. 1, 1 dvojlist 17,2 x 21 cm, autograf FXŠ; pod textem podepsáno a datováno: „(1888)".

396: *Oblaka v noci.* Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, 1 l. 16,5 x 21 cm, autograf FXŠ; pod textem podepsáno.

397: *Horské pěšinky.* Rkp. dnes nezvěstný, fotografie rkp. a přepis v novoročence dr. B. Lifky na r. 1967. Tam vydavatel uvádí, že rkp. je z počátku listopadu 1902 pro R. Svobodovou.

398: *Den hasne.* Rkp. dnes nezvěstný, otištěno in NEV, str. 19–20. Tam vydavatel uvádí, že rkp. má dataci: Vánoce 1902.

400: *Fr. S. Procházka, příjmím Statečný (Skoro balada).* Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, 2 stránkované listy 16,9 x 20,8 cm, autograf FXŠ; nad nadpisem též rukou FXŠ: „SATYRIKON", pod textem na 1. 2 báseň Chytrost žádné čáry.
Báseň se vztahuje k sbírce epigramů Semenec, kterou (na obálce s obrazem klečícího lukostřelce, jímž byly epigramy původně signovány ve Zvonu) anonymně vydal 1907 F. S. Procházka a v níž byl napaden také FXŠ. S následující básní vznikla v souvislosti s polemikou, která se rozvinula po Šaldově kritice Procházkovy sbírky Semenec ve Volných směrech 11, 1907, s. 37 n., šifra Quidam (viz FXŠ: Kritické projevy 6, ed. K. Dvořák, 1951, s. 229 n., 239 n. a pozn.). Obě satiry FXŠ byly určeny pro nerealizovanou rubriku Satirikon ve Volných směrech a dochovaly se v pozůstalosti J. Štence.

402: *Chytrost žádné čáry (Pozorovatel mluví).* Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, připsáno pod předchozí básní Fr. S. Procházka, příjmím Statečný – viz v pozn. k ní. Serafínek byl Procházkův pseudonym.

403: *Josef Kodíček.* Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, 1 l. 14 x 10,5 cm, autograf FXŠ; na podložce cizí rukou údaj: 1924.
Báseň zapadá do četných kontroverzí mezi FXŠ a J. Kodíčkem v 20. letech, nejspíše vznikla za jejich sporu vyvolaného rozhodnutím poroty, jejímž byl FXŠ členem, o udělení státní ceny 1924 za dramatickou tvorbu (viz FXŠ: Kritické projevy 13, ed. E. Macek, 1963, s. 99 n., 116 n. a pozn.).

404: *„Je společnost tvá hodna tebe".* Titul editorův. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, zápisník z r. 1928 (13,3 x 14,8 cm), první ze dvou epigramů na nečíslované str. 3, autograf FXŠ; bez nadpisu, od 2. epigramu (s nímž možná má společného adresáta) odděleno tužkovým vyznačením. V rkp. opraveno ve v. 2: zas jí (*m. pův.* jí zas).

405: *„Ne, v tomhle cirku nejsi august hloupej".* Titul editorův. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, zápisník z r. 1928 (13,3 x 14,8 cm), druhý ze dvou epigramů na nečíslované str. 3, autograf FXŠ; bez nadpisu, od 1. epigramu (s nímž možná má společného adresáta) odděleno tužkovým vyznačením.

406: *Meteor.* Rkp. dnes nezvěstný, otištěno pod souhrnným tit. „Verše z pozůstalosti" in ŠalZáp 9, 1936/37, č. 6–7, str. 166, červen 1937. Ve v. 9 píšeme: stenal bys (*m. čas.* stonal bys).

407: *Exoriare aliquis...* Rkp. dnes nezvěstný, otištěno pod souhrnným tit. „Verše z pozůstalosti" in ŠalZáp 9, 1936/37, č. 6–7, str. 167, červen 1937.
Exoriare aliquis ex ossibus nostris ultor (kéž povstane mezi našimi potomky nějaký mstitel), ve Vergiliově Aeneidě IV, v. 625, kletba královny Didony, kterou pronáší před sebevraždou pro zrazenou lásku.

André Chénier

Rukopisný záznam všech Šaldových překladů z Chéniera je v jeho zápisníku Duhy a mosty. První záznam následuje po původních básních Šaldou datovaných říjnem až listopadem 1917 a publikovaných brzy nato a je bez data. Datován je teprve záznam osmý (Fanny, 17/3 1920) a jedenáctý (Versailles, 4/11 1923). Překlady byly tištěny až později a pouze v ŠalZáp, od dubna 1929 (roč. 1) do října 1932 (roč. 4) to bylo 8 skladeb; další 4 nebyly za života FXŠ publikovány. Zde klademe na prvé místo překlady tištěné (v postupu podle uveřejnění), za nimi rukopisné (v postupu podle zápisu). Ponecháváme tituly Šaldovy, a kde titul chybí, nahrazujeme ho incipitem básně (v uvozovkách). Z Šaldových poznámek je zřejmé, že překládal z vydání, které je dochováno v jeho knihovně: Oeuvres complètes de A. Ch., díl 1–3, ed. Paul Dimoff, Paris, Librairie Ch. Delagrave, s.a. Podle této edice také Šaldovy překlady identifikujeme.

411: *Versailles*. ŠalZáp 1, 1928/29, č. 8, str. 246–248, duben 1929. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, zápisník Duhy a mosty, celkově 17. báseň, autograf FXŠ; nadpis: „8 – Dimoff III. 218". Pod textem tužková pozn.: „Přeložil jsem celou báseň v neděli, dne 4. listop. 1923" (opraveno m. pův.: 1924). – Orig.: Oeuvres, ed. P. Dimoff, díl 3, str. 218–220, Odes I, Odes amoureuses I, Fanny, báseň 8 („O Versaille, ô bois, ô portiques").
Rozdíly mezi tiskem / rkp. ve v.: 1 Versailles / Versaj; 5 vyprahlé / vypráhlé; 6 trochu / *totéž m. pův.* vzpomenutí; 9 co / *totéž m. pův.* když; 15 pýchy / *totéž m. pův.* nádhery; 23 chvály, cti, ni slávy / *totéž m. pův.* slávy, ni cti, chv[ály]; 27 *před* nyní *v rkp. škrtnuto* žádám; 29 žár bledé pochodně mé, jež / *totéž m. pův.* mé bledé pochodně žár, jenž; 33 pohled žen náš / *totéž m. pův.* ženy pohled nám *a dodatečně vepsáno* náš; 41 na chvíli tu, kdy viděl jsem ji / *totéž m. pův.* na chvíli, kdy jsem zřel ji; 42 až / *totéž m. pův.* když *opraveného na* již; 46 hájů tvojich / *totéž m. pův.* tvých hájů; 52 Versailles / Versaj; 52 cesty / *totéž m. pův.* sady; 54 sít. / mít.

414: *Fanny*. ŠalZáp 1, 1928/29, č. 9, str. 282, květen 1929. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, zápisník Duhy a mosty, celkově 13. báseň, autograf FXŠ; proti titulu: „Dimoff III. 213"; pod textem: „17. března 1920" a pod tím tužkou: „(Venku teplý slunný jarní den.) Před 11 týdny byl Silvestr 1919, kdy byla naposledy u mne." – Orig.: Oeuvres, ed. P. Dimoff, díl 3, str. 213–214, Odes I, Odes amoureuses I, Fanny, báseň 5 („Fanny, l'heureux mortel qui près de toi respire").
Rozdíly mezi tiskem / rkp. ve v.: 2 rdít se / rdít se, mluvit; 10 rty i tvoje / rety i tvá; 15 bych na sobě tvůj zrak i duši / *totéž m. pův.* bych mysl tvou i zrak tvůj na sobě *a m. opraveného* bych na sobě tvou mysl i zrak; 17 jak / *totéž m. pův.* tak jako; 18 vždy u mne, milená má, každou z chvil! / *totéž m. pův.* přítomna, milenko má, u mne v každé z chvil.; 19 Jak / *totéž m. pův.* Jaká; 22 Na pahorku tam / Na pahorku tom; 24 patřila / *totéž m. pův.* zřela; 26 srn / *totéž m. pův.* páv; 29 u vody / *totéž m. pův.* pak u vody.
Ve v. 21 píšeme podle NEV: a rozhovor (*m. čas. a rkp.* a její rozhovor).

416: *Sám, bez rodičů...* ŠalZáp 3, 1930/31, č. 4, str. 140, listopad 1930. Rkp.: *a* LA PNP, fond FXŠ, zápisník Duhy a mosty, celkově 6. báseň, autograf FXŠ; pod textem: „André Chénier: L'Angleterre 4. Dimoff III. 159". *b* LA PNP, fond O. Girgal, 1 l. 22,1 x 16 cm, strojopis s rkp. opravami a pozn. pro tisk (textově shodné s otiskem). – Orig.: Oeuvres, ed. P. Dimoff, díl 3., str. 159, Élégies VII, Angleterre, Nouvelles souffrances, báseň 4 („Sans parents, sans amis, et sans concitoyens").
Rozdíly mezi tiskem / rkp. *a* ve v.: 1 Sám, bez rodičů, krajanů i / *totéž m. pův.* Bez rodičů i přátel, bez; 10 tiše / *dodatečně vepsáno.*

417: *Z „Jambů" – 10.* ŠalZáp 3, 1930/31, č. 7, str. 225, leden 1931 (s tit. Z Chénierových „Jambů". 10). Rkp.: *a* LA PNP, fond FXŠ, zápisník Duhy a mosty, celkově 14. báseň, autograf FXŠ; u nadpisu: „Dimoff III. 275", pod textem: „Konec". *b* LA PNP, fond O. Girgal, 4 l. 20,9 x 33,8 cm, strojopis s rkp. opravami FXŠ a s pozn. pro tisk; obsahuje na l. 1 tuto báseň a na l. 2–4 báseň následující. – Orig.: Oeuvres, ed. P. Dimoff, díl 3, str. 275–276, Iambes I, báseň 10 („... On vit; on vit infâme. Eh bien? il fallut l'être").
Rozdíly mezi tiskem (*č*) / rkp. *a, b* ve v.: 3 v ohradách těch *č, a, b / m. pův.* v těch ohradách *a*; 9 vypouští kdos *č, a, b / m. pův.* kdos vypouští *a*; 10 povětřím *č* / pouhým povětřím *a, před* povětřím *škrtnuto* pouhým *b*; 12 učeným *č, a, b / m. pův.* učený *b*; 13 skučí *č, a, b / dodatečně vepsáno a*; 17 sem *č, a, b / m. pův.* ten sem *a*; *in a, b před textem básně vytečkovány (shodně s orig.) 2 řádky v podobě disticha; in a na konci v. 12 značka odkazující k pozn. pod čarou:* Míněn konvent, který měl skoro 700 členů. Barère (1755–1841), revolucionář, člen Komitétu veřejného blaha, jehož byl orgán. Říkali mu Anakreon gilotiny.

418: *Z „Jambů" – 11.* ŠalZáp 3, 1930/31, č. 10, str. 320–322, březen 1931 (s tit. Z Chénierových „Jambů". 11). Rkp.: *a* LA PNP, fond FXŠ, zápisník Duhy a mosty, celkově 15. báseň, autograf FXŠ; před básní na samostatné stránce prvních 11 veršů, jako koncept přeškrtnuto; pod textem: „Konec". *b* LA PNP, fond O. Girgal, 4 l. strojopisu – viz předchozí báseň. – Orig.: Oeuvres, ed. P. Dimoff, díl 3, str. 276–279, Iambes I, báseň 11 („Comme un dernier rayon, comme un dernier zéphyre").
Rozdíly mezi tiskem (*č*) / rkp. *a, b* ve v.: 2 i skon *č, a, b / m. pův.* jak skon *a*; 7 pouť *č, b* / pout *a*; 9 můj uzamkne zrak v spánku *č, a, b / m. pův.* mé víčko uzamkne ke spánku *a m. pozdějšího* mé víčko uzamkne zrak spánku *a*; 10 započal *č, a, b / m. pův.* jsem započal *a*; 11 jsem nyní *č, a, b, / m. pův.* zde nyní *a*; 17 cíl *č, a, b / m. pův.* terč *a*; 24 nižádný mne nezná *č, a, b / m. pův.* nikdo nepozná mne *a*; 25 Dost jsem žil. Jakáže přímost čistá *č, a, b / m. pův.* dosti žil jsem. Jaká vznešenost *a m. pozdějšího* dosti jsem žil. Jakáže upřímnost *a*; 29 jakáže *č, a, b / m. pův.* a jaká *a*; 30 a soucitu *č, a, b / m. pův.* a jaký soucitu *a*; 31 jakáže *č, a, b / m. pův.* a jaká *a*; 34 bůh *č* / Bůh *a*, Bůh *opraveno na* bůh *b*; 38 Že srdce *č, a, b / m. pův.* Tak srdce *a*; 39 Ne, ne a ne! Kéž bych moh *č, a, b / m. pův.* Ne a ne a ne! Chtěl bych *a*; 41 obět *č, b* / oběť *a*; 52 a podlců-li *č, a, b / m. pův.* a jestli podlců nízkých *a*; 54 jež pálili vám na počest *č, a, b / m. pův.* – strašnější pokrytectví ještě jest – *a*; 57 za vás *č, a, b / dodatečně vepsáno a*; 58 Kde toulec pln, tam zle se mře *č, a, b / m. pův.* Kdo toulec plný má, ten těžce mře *a*; 59 A katů naproklát *č, b* / A neproklát *a*; 59 v louž *č, a, b / m. pův.* do jejich *a*; 60 ty zákonů *č, a, b / m. pův.* ty katy, zákonů *a*; 62 Poklad *č, a, b / m. pův.* Poklade můj *a*; 65 již jí *č, a, b / m. pův.* již mu *a*; 66 vzplá pochodeň snad *č, a, b / m. pův.* se srdce vznítí *a*; 68 i naděj v dál mne *č, a, b / m. pův.* i naděje mne v dálku *a*; 69 jak jed *č, a, b / m. pův.* jako jed *a*; 75 nebo *č, a, b / m. pův.* neb *a*; 83 pozdvih *č, a, b / m. pův.* schystal *a*; 87 to, jež *č, a, b / m. pův.* to, co *a*.
Ve v. 1 píšeme: světla (*podle a, b – místo č* světlo).

421: *Je šťasten ten...* ŠalZáp 4, 1931/32, č. 10–11, str. 330, červen 1932. Rkp.: LA PNP,

fond FXŠ, zápisník Duhy a mosty, celkově 7. báseň, autograf FXŠ; nad textem: „L'Angleterre 2. / Dimoff III. 158 /". – Orig.: Oeuvres, ed. P. Dimoff, díl 3, str. 158 až 159, Élégies VII, Angleterre. Nouvelles souffrances, báseň 2 („Heureux qui, se livrant aux sages disciplines").
Rozdíly mezi tiskem / rkp. ve v.: 4 skrovný / *totéž m. pův.* skromný; 20 i šlechta / *totéž m. pův.* i šlechtici i; 20 čpí / ční; 25 A skrývat / Co skrývat; 28 ni / a.

422: *Pátá z „Les Amours"*. ŠalZáp 4, 1931/32, č. 10–11, str. 331–332, červen 1932. Rkp.: LA PNP, zápisník Duhy a mosty, celkově 18. báseň, autograf FXŠ; vedle nadpisu: „Dimoff III.67", pod textem tužkou: „(Přeloženo 17. listop. – odpol. šeré – když za chvíli jdu do Č.S. pro rozhodnutí.)" – Orig.: Oeuvres, ed. P. Dimoff, díl 3, str. 67–69, Élégies IV, Les amours II, Camille, báseň 5 („Et c'est Glycère, amis, chez qui la table est prête?").
Rozdíly mezi tiskem / rkp. ve v.: 4 pobádá / nabádá; 6 písně / *dodatečně vepsáno*; 14 Však / Leč *m. pův.* Však; 19 neb / či; 26 nelká máť a slzí víc / nelkala máť a slz víc; 29 leč / však; 29 pouze líčím / *totéž m. pův.* líčím pouze; 31 chci polibky pak sít / *totéž m. pův.* pak celou zulíbám; 37 *před* Klid *v rkp. škrtnuto* Leč; 37 srdce citu prosté / *totéž m. pův.* bezcitné srdce; 41 *za* rád *v rkp. škrtnuto* jim přeji; 44 brát /*totéž m. pův.* ždát; 46 noc se blahem zpitá snáší / noc se, blahem zpilá, snáší; 49 jsou / *totéž m. pův.* teď; 53 rozzářený / rozžárlený.

424: *Z „Cesty italské"*. ŠalZáp 4, 1931/32, č. 14, str. 418, říjen 1932 (s tit. Z Chénierovy „Cesty italské"). Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, zápisník Duhy a mosty, celkově 9. báseň, autograf FXŠ; nad textem: „/Dimoff III. 25/", pod textem „–Konec.–". – Orig.: Oeuvres, ed. P. Dimoff, díl 3, str. 25–26, Élégies III, Le voyage en Italie...II, L'Italie, báseň 9 („Tel j'étais autrefois et tel je suis encor").
Rozdíly mezi tiskem / rkp. ve v.: 2 ruka vedla s pokladem / *totéž m. pův.* ruka má s mým vedla pokladem; 11 Leč / Však; 13 neb / či.

425: *„Ó tvrdá nutnosti, otroctví žalná tíha"*. Za života FXŠ netištěno. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, zápisník Duhy a mosty, celkově 8. báseň, autograf FXŠ; bez názvu, nadepsáno: „L'Angleterre 9 /Dimoff III. 162/". – Orig.: Oeuvres, ed. P. Dimoff, díl 3, str. 162 až 163, Élégies VII, L'Angleterre. Nouvelles souffrances, báseň 9 („O nécessité dure! ô pesant esclavage!").
Text rkp. ve v.: 1 žalná *pův.* těžká *pak* bědná *konečně* žalná; 3 jsou *dodatečně vepsáno*; 3 pláče *m. pův.* i pláče; 4 střída *m. pův.* příliv; 4 již *m. pův.* víc již *pak* víc; 8 můj duch si hrob *m. pův.* má mysl hrob si; 8 ten *dodatečně vepsáno*; 9 a v pláči *m. pův.* a prosím v pláči; 10 sám sebe prosím: řetěz tvůj kéž rozbít se ti ráčí *m. pův.* sám sebe: tvůj řetěz ať se posléz rozlomit ti ráčí; 24 se zdá *m. pův.* zdá se.

426: *Mladá Tarentanka*. Za života FXŠ netištěno. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, zápisník Duhy a mosty, celkově 10. báseň, autograf FXŠ; pod textem: „– Konec. –". – Orig.: Oeuvres, ed. P. Dimoff, díl 1, str. 167–168, Bucoliques, Idylles marines IV, La jeune Tarentine („Pleurez, doux alcyons, ô vous, oiseaux sacrés").
Text rkp. ve v.: 9 ozdobit má *m. pův.* má ozdobit; 19 překrásné hned *m. pův.* hned překrásné; 20 jemně *dodatečně vepsáno*. – *K v. 4 se vztahuje pozn. pod čarou, zde vypuštěná:* Kamarina (Camarina), město na jižním pobřeží Sicílie.

428: *„Tak, příteli, je ke mně Phoebus milostivý"*. Za života FXŠ netištěno. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, zápisník Duhy a mosty, celkově 11. báseň, autograf FXŠ; bez nadpisu. – Orig.: Oeuvres, ed. P. Dimoff, díl 3, str. 205, Épitres VII, Épitre sur ses ouvrages, výňatek v. 93–108.

Text rkp. ve v.: 2 starých autorů si vlastním *m. pův.* autorů starých vlastním si; 10 hodnou *m. pův.* hezkou; 16 dřív *m. pův.* i kdysi.

429: *„Chce často nešťastník své opustiti žití"*. Za života FXŠ netištěno. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, zápisník Duhy a mosty, celkově 12. báseň, autograf FXŠ; bez názvu, nadepsáno: „/Dimoff, III. 53/". – Orig.: Oeuvres, ed. P. Dimoff, díl 3, str. 57–59, Élégies IV, Les amours, báseň 6, oddíl od v. 17 do konce („Souvent le malheureux songe à quitter la vie").
Text rkp. ve v.: 15 nalezla *m. pův.* našla; 17 ó *m. pův.* mí; *za v. 18 škrtnut začátek nového verše* Ti přátelé mi byli drazí; 20 řek *m. pův.* prones; 25 jich. Z tvých zábav *m. pův.* jich, z tvé veselosti; 26 vždy byl *m. pův.* byl vždy; 28 hořem *m. pův.* nudou; 40 záhy tak otvírá *m. pův.* tak záhy otevírá; 44 hry *m. pův.* tam hry; 55 zla *m. pův.* zlo; 57 bídu *m. pův.* žaly; 58–59 Snad jednou *až* že zhasl svit *m. pův.* Snad jeden den, až očím jejím zhasne svit; 67 jen, a *m. pův.* a chtěl by; 68 žít by chtěl *m. pův.* žíti hned.

Alfred de Musset

Oba překlady z A. de Musseta (z nichž jeden byl 1931 tištěn) jsou zaznamenány v zápisníku Duhy a mosty, vznikaly tedy nejspíš koncem 10. až počátkem 20. let, souběžně s překlady z Chéniera. V knihovně FXŠ se dochovalo vydání, z něhož možná FXŠ překládal: Oeuvres de Alfred de Musset, díl 1 (Poésies 1828–1833) a 2 (Poésies 1833–1852), Paris, Alphonse Lemerre, éditeur, s. a. K této edici také Šaldovy překlady z M. vztahujeme.

432: *Píseň*. ŠalZáp 4, 1931/32, č. 2–3, str. 91, říjen 1931 (pod textem datace: 1831). Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, zápisník Duhy a mosty, celkově 20. (poslední) báseň, autograf FXŠ; u jména autorova: „I, 213", pod textem: „(1831)". – Orig.: Chanson (1831), Oeuvres I (A. Lemerre), Poésies diverses, str. 204.
Rozdíly mezi tiskem / rkp. ve v.: 2 milou / *totéž m. pův.* milku; 8 stává nám / *totéž m. pův.* nám pak stává.

433: *Nad mrtvou*. Za života FXŠ netištěno. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, zápisník Duhy a mosty, celkově 5. báseň, autograf FXŠ; titul též francouzsky, pod textem: „Alfred de Musset. Poésies nouvelles. Říjen 1842". – Orig.: Sur une morte (Octobre 1842), Oeuvres II (A. Lemerre), str. 246.
Text rkp. ve v.: 15 se *dodatečně vepsáno*; 23 že v té hlíně *m. pův.* v hlíně; 25–28 *přeškrtaná pův. strofa*

Ba milovala by, jí pýcha zlá
jak lampy zbytečné svit chabý,
jež u rakve se rozžehla (*m. pův.* jež u mrtvoly rozžehla),
nad srdcem (*m. pův.* u srdce) kdyby nebděla by;

32 nečetla ni *m. pův.* nečtla ani.

Paul-Jean Toulet

Větší počet básní přeložil FXŠ jenom z Chéniera (12) a Touleta (8). Touletovské překlady byly vesměs tištěny. Jediná mimoto i rukopisně dochovaná skladba je datována 1/11 1924. Soudě podle poznámky na tomto rukopisu, překládal FXŠ spíše než podle 1. vyd. Touletovy jediné sbírky Les Contrerimes (z 1921) podle jakési

antologie. Zde srovnáváme jeho překlady s 2. vyd. Les Contrerimes z 1929 (Paris, Edition Émile-Paul Frères). Podle oddílů a řazení v této knize je také pořádáme; zdejší číslování básní v titulu je jenom pomocné pro potřeby této edice.
Překlady č. 1, 2, 5, 6, 7, 8 byly tištěny jako citace v Šaldově překladu stati A. Castagnoua Básník Paul-Jean Toulet v Tvorbě 1, 1925/26, č. 10, str. 194–196, 1/4 1926, překlad č. 4 v ŠalZáp 4, 1931/32, č. 2–3, str. 90, říjen 1931 (jako druhá báseň pod titulem Paul-Jean Toulet: Z „Contrerimes") a překlad č. 3 se objevil v obou tiscích (v ŠalZáp 4 na str. 89 jako první báseň pod uvedeným tit.), a to v značně odlišných zněních.

435: 1 – Orig.: odd. Contrerimes, XVI („Trottoir de l'Élysé-Palace").
2 – Orig.: odd. Contrerimes, XXXV („Un Jurançon 93").

436: 3 – Orig.: odd. Contrerimes, XLV („Molle rive dont le dessin").
Zde tiskneme v překladu z ŠalZáp 4, 1931/32, odlišný je dřívější překlad v Tvorbě 1, 1925/26:

Smích, jehož připomíná spád
mi rámě, jež se svírá,
ó návrší, jež mlha měkce stírá,
jak v závoj prs když pad,

Filae, zpěv tvůj slyším zníti –
já zemru a dnes hned
tě nebude, má dlaň-li vsled
tvůj obraz nezachytí.

4 – Orig.: odd. Contrerimes, LXX („La vie est plus vaine une image", poslední báseň oddílu). – Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, zápisník Duhy a mosty, celkově 16. báseň, autograf FXŠ; nadepsáno jménem autorovým a třemi hvězdičkami, pod textem: „(Contrerimes. Anth. str. 177)" a tužková poznámka: „Přeložil jsem a vepsal tam na den Všech svatých, 1. list. 1924 večer, když jsem se vrátil z Vyšehradského hřbitova: donesl jsem tam kytici bílých růží na Její hrob."
Rozdíly mezi tiskem / rkp. ve v.: 4 obrys / *totéž m. pův.* temný vzmach; 4 píše / *totéž m. pův.* vpíše; 6 nahou zbraní plane / *totéž m. pův.* jak zbraně vzplane; 7 lehce lhané / *totéž m. pův.* prolhané.

437: 5 – Orig.: odd. Chansons, I, Romances sans musique, a. En Arles („Dans Arle, où sont les Aliscams").
6 – Orig.: odd. Chansons, XII („Vous me reprochez, entre tant").

438: 7 – Orig.: odd. Coples, LXV („Ne crains pas que le Temps sçache les cieux briser").
8 – Orig.: odd. Coples, CIX („Si vivre est un devoir, quand je l'aurai bâclé", poslední báseň v Touletově sbírce).

Georges Duhamel

439: *Balada o člověku se zraněným krkem.* ŠalZáp 5, 1932/33, č. 4–5, str. 167–168, leden 1933. – Orig.: Ballade de l'Homme à la Gorge blessée ze sb. Élégies, odd. Quatre Ballades (1920).
Za strofou 6 a 10 jsme podle orig. doplnili grafické vyznačení předělu.

441: *„Ó dámy, které tvrdě oplácíte přísností".* Za života FXŠ netištěno. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, 2 l. 20,3 x 12,7 cm a 14,4 x 22,8 cm (rub tištěné pozvánky na schůzi Politického klubu české strany pokrokové na sobotu 19/11 1910), autograf FXŠ; na 1. 1 náčrt 1. strofy a její konečná podoba a náčrt 2. strofy, na 1. 2 konečná podoba 2. strofy; bez nadpisu. Domníváme se, že jde o překlad z francouzštiny, předlohu jsme nezjistili.
Text rkp. ve v.: 1 tvrdě *dodatečně vepsáno*; 2 něžných *m. pův.* svojich něžných; 3 jichž *m. pův.* a jichž; 6 do Ráje Milosti, jež Rozkoš sluje *m. pův.* do Ráje, Rozkoš který sluje – *po straně vypsáno pod sebou* odměňuje – čest – trest – Ráj se jmenuje (*opraveno na* sluje); 7 krutý *není v náčrtu*; 9 šípy *m. pův.* svými šípy *pak* šípy svými; 9 hněvu svého *není v náčrtu*; 10 – 11 je těžká proti Bohu *až* radostí vám svých *m. pův.* je těžký proti Bohu pak váš hřích, / jenž radosti vám snadno (*opraveno na* snadno radosti vám) dát chce svoje.

Heinrich Heine

442: *Childe Harold.* Za života FXŠ netištěno. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, 1 l. 7,9 x 12,5 cm, autograf FXŠ, čistopis; na obálce cizí rukou: „Šaldův překlad Heinovy básně Childe Harold. Červen 1897". – Orig.: Childe Harold ze sb. Neue Gedichte, odd. Romanzen (1844).

Gottfried Keller

443: *„Kročeje moje".* Za života FXŠ netištěno. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, 1 l. 17 x 21,2 cm, autograf FXŠ; vlevo německý text, proti němu český, bez nadpisu. Báseň není v krit. vydáních Kellerovy poezie uvedena, v dostupných vydáních jeho prózy, korespondence a deníků nebyla zjištěna. V opisu FXŠ zní:

Über die Haide
hallet mein Schritt,
dumpf aus der Erde
wandert er mit.

Herbst ist gekommen,
Frühling ist weit,
gab es doch einmal
selige Zeit?

Brauende Nebel
geisten umher,
schwarz ist das Kraut
und der Himmel so leer.

Wär' ich nur hier
nicht gegangen im Mai,
Leben und Liebe,
wie flog es (*podruhé* flog's) vorbei!

Text rkp. ve v.: 3 dutě *m. pův.* temné; 5–8 *první verze celé strofy:* Jaro je v dáli, / podzim tu vráz, / což býval (*škrtnuto* též) jednou / blažený čas?; 5 Podzim již přišel *m. pův.* Podzim je tady *a m. opraveného* Přišel již podzim; 6 vzdálen je *m. pův.* je vzdálen; 7 bývala *m. pův.* Byla tu; 13 kdybych byl *m. pův.* kdybych kdy; 16 jaks mi *m. pův.* jak jsi mi.

Walt Whitman

444: *Žena čeká na mne.* Za života FXŠ netištěno. Rkp.: LA PNP, fond FXŠ, 1 l. 20,9 x 33,9 cm, autograf FXŠ. – Orig.: A Woman waits for me (1856) ze sb. Leaves of Grass, odd. Children of Adam (2. vyd. 1856, 5. vyd. 1871). Zůstala nepřeložena poslední strofa (15 ř. tisku), nebo se ztratil 2. list rkp.
Text rkp. ve v.: 10 ať zná *m. pův.* ať vyznává; 12 sama *m. pův.* se sám; 35 *před* volným *škrtnuto* na; 36 přivazuju *m. pův.* stlačuju; 36 na žádnou *m. pův.* žádné.
Ve v. 12 píšeme: opustím (*m. rkp.* odpustím).

Zina Trochová
Mojmír Otruba

Soupis básní podle incipitu

Na prvém místě je uveden incipit (celý první verš) básně, resp. incipit každého jejího vyznačeného oddílu nebo části cyklu, po dvojtečce je titul básně a strana otištění v této knize.

A bude tomu tak. : Soustolovník (str. 154)
„A od západu se nesla hrozivá jízda mraků.“ : Dnes a tehdy (str. 210)
A přece žiji a rostu a k čemusi zraji. : Z plamenů zdvižený 2 (str. 366)
A tekou vteřiny a hodiny, vrství se léta, věk : A přec zrá dítě... (str. 214)
A touha má se vyplnila: po letech zde ležím : Dům na stráni 3 (str. 135)
...A vezmi ruku mou a pobídni mne v chvat, : Pobídka (str. 313)
A vůně tvá za ruku jímá mne, je sama ruka, : A proto zrak tvůj temně žhne... (str. 256)
A žije se, byť beze cti. Být tak musí, zdá se, : A. Chénier, Z „Jambů“ – 10 (str. 417)
Ať nohy ti prorostou železnou podlahou : Vstaň, Samsone... (str. 200)
Autor (trochu nedoslýchavý): Řek jste: hašé? : Dialog dvou podílníků, autora a čtenáře... (str. 328)
Byl páže, pověst dí, ten smál se stále vesele, : Láska osudu (str. 37)
Byl stromek tenoučký to jako prut : Stromu svobody (str. 89)
Byl takový jsem, takový i ještě jsem: : A. Chénier, Z „Cesty italské“ (str. 424)
Byls mlád a zemřels hrdě na hádanku, : Tragédie duše 2 (str. 52)
Co včera k nebi trčelo, je dnes jen rumu hromádka, : Prosba (str. 296)
Co zřel a pozoroval ve divadle, : Divadelním žánrům Petra Jasmína (str. 36)
Cos odstavcuje se, cos rodí se, cos umírá. : Otázka (str. 220)
Činaři či Číňané : „Čín“ a čin (str. 332)
Dál k severu se havran těžkým křídlem potácí, : Krajina před Léthé (str. 280)
Dav z její nejraději pije číše : Fraška (str. 17)
Dbej, aby slzy z něho netryskly: : V posledních letních dnech 2 (str. 250)
Den hasne. A přísvit blouznivě světlý, : Den hasne (str. 398)
Den jasný je, den tvrdý je a fanfára zní do boje: : Den a noc (str. 147)
Den mučí tě, já vím. Je světlo jeho střízlivé a mělké : Výstraha (str. 162)
Den odchází v své těžké zbroji, : Píseň ke cti horkého dne (str. 40)
Divoký reji strakatých světel : Vlaky (str. 92)
Dnes jinak je. Jde k podzimi a dni jsou kratší : Apostrofa mého kraje 5 (str. 61)
Do Bohnic mne posílá pan Machar. : Nebezpečné sousedství (str. 333)
Do stavby osud zazdil tě a tíhu strašnou položil : Za třemi mrtvými 2 (str. 217)